

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 26 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 4-hasasos poszt sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér
 Nyitási óra 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Kedd, szeptember 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A szőlők hajnala.
- A pótdó-örülés.
- A londoni magyar kláallítás — füstbe ment.
- Díjbrókók botránya.
- Vasvilla és karabély.
- Gyilkos gépkocsik.
- Ügyvédek harca.
- A tanítók elégedetlensége.
- Beja.
- Sikkasztással vádolt képviselő.
- Botrány az aradi gyorsvonaton.
- Tárca: Kovács Julis megjött. Irta: H.-Szederkényi Anikó.

A szőlők hajnala.

Arad, szeptember 2.

A Hegyalján szokatlan nagy élénkség uralkodik. Már ma — hetekkel a szüret előtt — a borkereskedők egész tábora nyüzsög a hegyek között, egymással versenyezve magas áron veszik meg az ideai bortermést. S ez a nagy kereslet meghozta a borárok olyan emelkedését, a melyet a sorscsapásoktól elannyira üldözött szőlősgazdák még remélni sem mertek. Harminc és harmincöt koronát fizetnek egy hektoliter borért, olyan árt, a mely busásan megfizeti a gazdák egész évi fáradságos munkáját, azokat a befektetéseket, melyek az utóbbi évtizedben valószínűleg teherként szakadtak a gazdák nyakába.

Igaz örömmel jegyezzük föl a szőlősgazdákra olyan jelentős helyzet kialakulását.

lását. A mai nyomasztó gazdasági viszonyok mellett végre egy termelési ág akadt, melynek mivelőit a természet nem nagyta cserbe, ahol a kín és fáradság jutalma nem maradt el. Kézenfekvő és közeli oka van ennek a kedvező helyzet alakulásnak. Az olasz borvám-klauzula eltörlése mindinkább értékessé teszi a magyar bort. A hazai kereskedelem ma egyenesen reá van utalva arra, hogy a jóminőségű hazai terményeket az országból ki ne engedje. Ennek szükségszerű következménye az, hogy a kereskedő a termelő borát már ma lekötötte magának, mert tudja, hogy később csakis magasabb áron juthat hozzája.

A bortermelés fellendülése egyszerre mind érdekes politikai bizonyíték. Kétségbevonhatatlanul igazolja, hogy a kormányzati politikának csak akkor van igazi értéke, áldásos hatása, ha az ország gazdasági érdekeinek kedvez, ha politikai csetepaték helyett közgazdasági kérdések megoldásán fáradozik. A mikor a Tisza kormány alatt az olasz borvám rendelkezések életbe léptek, az akkori ellenzék — ma dicső kormánypart — a terrorizmus minden eszközét felhasználta Tisza István gróf ellen, a kiről azt állították, hogy alattomos politikai manővert csinál a vámkérdésből. Szinte erőszakkal kellett a dolgot keresztülvinni s Tisza István utolsó kormányzati ténykedései közül éppen a borvám kérdés volt a leghevesebb ütköző pont.

Ma életben, gyakorlatban látjuk a

borvám kérdés üdvös hatásait. Tapasztaljuk, hogy mennyire üdvös ez a hazai termelőkre, milyen élénk kereskedelmi forgalmat szült, mennyire keresetté tette a homályban elfeledt magyar bort. Persze ilyenkor senki sem gondol arra a támadásokra, amelyeket igazának tudatában Tisza Istvánnak eltűnie kellett.

Élénk bizonyossága ez a mai kedvező alakulás annak, hogy a politikai kérdéseket sohasem szabad a gazdasági érdek mellőzésével elintézni. S az előrelátó kormányzat inkább politikai pozíciókat áldoz, semhogy gazdasági érdekeket áldozzon fel. A mai kormány homlokellenkezően a fordítottját csinálja. Egész raja a politikai utópiáknak lebeg a levegőben. E mellett az elérhetetlen jelszavak mellett, napról-napra súlyosbodik az általános gazdasági helyzet. Ennek oka pedig abban van, hogy a külföld és főleg Ausztria nem méltányolja a politikai törekvéseket és a leg-egyszerűbb módon: gazdasági téren tüntet ellenünk. Így áll ez a kamatláb kérdésénél, ezért vándorolt vissza az országba rövid idő alatt negyvennégy millió értékű magyar papír.

Nagyon alkalmas tehát a borpiacon beállott kedvező helyzet tanulságul azoknak, kik „mindent a hazáért” jelszó alatt éppen a hazát, az országot rontják meg. Egy Tisza István széles látókörű tudása és tárgyilagos gondolkodása milliókra menő hasznot teremtett annak az országnak, melynek népszerűséget haj-

Kovács Julis megjött.

Irta: H.-Szederkényi Anikó.

Alacsony sarokház előtt állt meg Kovács Julis. Arca sápadtan ragyogott ki a szürkeségből. Kalapja alól kiszabadult hajára csillogó könyveket pergetett a köd. Rideg, hideg könyveket. Kovács Julis ráteszi kezét a nagy deszkakapu kilincsére. Az megcsikordul a nyomás alatt. Kovács Julis megrezzen a zajra, gyorsan fut el a kapu mellől. Hirtelen befordul a sarkon. Megáll, hallgatódzik. Nem jött ki senki. Lassu léptekkel megy vissza a kapuhoz. Ujra kinyitja. Egyet ránt magán, belép az udvarra.

Gyereklárma uszik a levegőben. Egész világosan hangzik ki: „Mama nekem is!” Kovács Julia most már fut befelé. Betaszítja maga előtt az ajtót.

Csönd lett a szobában. Halálos nagy csönd. Szinte lehetett hallani az erekben a vér mozgását. A disztelen falak, mint nagy halottas lepedők feküdtek rá Kovács Julis lelkére. Egyetlen kéz, egyetlen hang sem mozdult fogadására. Azok a nagy, ártatlan gyerekszemek is, mintha megfágnának, ahogy ránéznek. Az anyja ott áll az asztalnál, éppen kenyeret vág. Fényes, hegyes kés van a kezében, mintha ezer ördög-szem vigyorogna ki a szikrázó hegyéből. A nagy némaság azt ordítja Kovács Julis fülébe:

— Ugye megmondtam, hogy így lesz?

Ugye megmondtam, hogy ide hiába jössz?

Kovács Julisnak a lelkét nagy, félelmetes,

keserű dacosság szállja meg. Megbánta, hogy bejött. Sirni szeretne dühében, szégyenében. Ugy áll itt a sarokban, mint kezére-lábjára béna koldus. Nyomorultán, tehetetlenül. Eljött, hogy szeretetet kolduljon azoktól, akiket ő maga hagyott el büszkén, kevélyen, emelt fővel.

Aztán most itt áll összetörve, elhagyottan, árván, mint a kivert kutya. Biztosan leolvasták már a homlokáról, hogy mi hozta vissza. Biztosan kikiabál a szeméből mérhetetlen szenvedése, ami idekergette. Eh, nem kell! Mit bámulnak itt rá? Mit bámul rá az a nagy, fekete szemű gyerek. Hát már ez is tudja? Biztosan. Hisz hallhatta eleget, hogy beszéltek a szégyenét. De mit is áll még itten? Mért nem megyen már?

Az a fekete szemű gyerek, amelyik eddig olyan csudálkozva bámult rá, most odalépett hozzá:

— Nézd, milyen szép sárga cipőm van. Uj, tegnap hozta apa.

Kovács Julis nem tudta, mi leli. Mintha megfordult volna egyszerre benső része. Egyet nyilatott a szívébe, világosan érezte utána, hogy buzog ki belőle a vér. A két halántékára és a fejére mintha forró gőzt bocsátottak volna, az egész mindensége vesztetül táncolt. Nem tudta, mit tesz, csak fölkapta azt az ártatlan csöppséget, elkezdte csókolni, hogy majd megfojtotta vele.

A többiek is odasereglettek. Elkezdtek mind egyszerre beszélni. Tele voltak újsággal. Egyik tuikiabálta a másikat. Micsoda égi mu-

zsika volt most ez a zürzavaros lárma a Kovács Julis fülének. Pedig hej, de sokszor mondta régen: „Meg kell örülni ebben a ti ordítástokban.” Most úgy örült a zajnak. Még biztatta őket:

— Hogy volt, mint volt? Csak mondjátok.

Szerette volna, ha olyan hangzavar keletkezik, mely az egész világot megrezgeti. Ha egyszerre iszonyu nagy földrengés, ház-hegyomlás támadna, ha az egész világ kifordulna a sarkából. Hogy a nagy kaoszban ő eltűnjön, hogy ne keljen odamennie ahhoz a halványképű asszonyhoz, aki csak állt, állt az asztalnál és még mindig a nagy, nehéz kenyeret tartotta kezében. Elfelejtett szelni belőle.

Julis ránézett. Ujra, meg újra csókolta a gyerekeket. Közben föl fölnézett az anyjára, akit úgy megbántott. Még csak most tudja, milyen nagyon. Most, hogy elhagyta az, kinek a kedvéért szembeszállott istennel, emberrel.

Tele lesz egyszerre a szíve megbánással. Keserű, sötét, hollószárnyu megbánással. Bűnbánattal. Nagy, megindító, halványképű, szomorú bűnbánattal. Itt a gyermeklárma közt, a rendetlen, nagy szobában újra ránehezedik egész erejével az a nagy, fagyasztó hidegség, ami az idegen világban annyira üldözte. A bánatos szemű édesanya eszébe juttatja azt, akit égő szíve tüzes vágyában követett és aki egy jégtengerbe fulasztotta az ő tüzes szerelmét.

hászó vezetői a hazaárulás bélyegével illették. És tanuljon belőle a nemzeti „kormány” is, hogy az igazi hazafiság nem a kokárdánál kezdődik, nem a szónoklatban és kortesdalokban merül ki, hanem igenis olyan intézményekben, rendelkezésekben, melyek hivatva vannak a gazdasági életet fejleszteni, a köztalánosodást növelni.

A londoni magyar kiállítás füstbe ment.

Háromszázezer korona szubvenció.

A londoni Wurstl-Prater.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Nemrég az Aradi Közlöny hasábjain állást foglaltunk azon hebehurgya terv ellen, hogy Londonban magyar kiállítást rendezzenek. Kifejtettük, hogy azon a pénzen, amellyel a kormány ezt az impraktikus tervet támogatná, a magyar vidéki városokban kell kiállításokat rendezni.

A londoni magyar kiállítás terve, úgy látszik, megérdemelt sorsára jut. Már a kiállítás „nagybizottságának” értekezletén kifejezésre jutottak aggodalmak, amelyek annak megvalósítása elé állnak.

Az értekezleten, amint a Honi Ipar írja, Thék Eadre kifejtette, hogy nincsen könnyebb dolog, mint az iparosokat hazafias frázisokkal költségekbe belevonni és hogy ilyen dolgot csak akkor és úgy lehet csinálni, ha annak összes költségeit a kormány viseli. Ehhez az állásponthoz csatlakozott Fittler Kamil, Zsolnay Miklós, a pécsi kiállítás rendezője pedig felemelte a magáé szavát egy vállalkozás ellen, melynek költségei két millióra rúgnak. Az Omge nevében Jesszenszky Pál jelentette ki, hogy az egyesület csak abban a reményben adta pártoló okiratát felterjeszteni, hogy a vállalkozás összes költségeit a kormány fogja viselni. Mindezek után aztán másnap a nagyérdemű közönség azt olvashatta a lapokban, hogy az értekezlet „egy hangu lelkesedéssel” tette magáévá a Londonban rendezendő magyar kiállítás eszméjét.

Az otthon barátságos melegében fölenged idegenben megdermedt, meggömbösdött lelke... Előbb csak fojtogatja, torkát szorongatja a megindulás, aztán kitör belőle. Odaborul anyja elé! Fuldokolva, könyezve, remegve, megszágyenülten, megtörtén nyögi:

— Ó, én édes, jó anyám! Bocsáss meg drága, elhagyott anyám. Visszajöttem hozzád. Itt vagyok, ne taszíts el magadtól. Ó, ha tudnád, milyen boldogtalan, milyen szerencsétlen a te szegény lányod...

Az anyja hallgatja, nézi. Nézi, hogy vergődik, hogy vívódik előtte. Mentül tovább nézi, annál inkább betölti lelkét egy nagy fekete gyűlölet. Nem tudja, ki ellen. Ez ellen-e, aki így tért vissza hozzá, vagy az ellen-e, aki így föl tudta csufolni. De nem fojthatta magába. Eltaszítja magától a zokogó Kovács Julist:

— Magad kerested magadnak...

Kovács Julis megántorodott. Nagy recsebenést hallott. Fejéhez kapott, azt hitte, hogy ott szakadt meg valami. Megfogta az ajtó kilincset. Kitépett. Várt egy kicsit, aztán még egyszer bement:

— Ugy érzem anyám, hogy most mindent, mindent el tudtam volna mondani. Most úgy meggyóntam volna magának, mint a visszatért lélek az istenanyának. De ez nem jön többet vissza soha, soha!

Künn az utcán nagy, lomha ködök gomolyogtak. Vörvörös sugárzó köpönyegbe burkolták a lámpákat. Kovács Julis bandukolt előre és lassan-lassan beléveszett az idomtalan sötétségbe...

donban rendezendő magyar kiállítás eszméjét. A Londonban kiszemelt helyiség igazgatói pedig az értekezlet melletti szobában lesték, hogy mi lesz a business szel és a végszóra elősiettek, hogy az „egyhangu” támogatást megköszönjék. A kiállítási előkészítő-bizottság azonban tovább „működik”, s egy memorandumot dolgozott ki s egy kevéske kis segítségért: háromszázezer korona szubvencióért folyamodott a magyar kereskedelemügyi kormányhoz.

A londoni kiállítást az Earls Court helyiségben, annak vállalkozói rendezik. Erről az Earls Court ról a pozsonyi Palugyal borkereskedő-cég főnöke így nyilatkozott:

Határozottan ellenezünk bármilyen rendezést „Earls Court”-ban, minthogy azon a wieni „Wurstl Prater,” avagy a new yorki „Coni Island”-hoz hasonlítható helyen komoly jellegetű kiállítás alig képzelhető el. Jelen sorok írója úgy a tavaly ott rendezett osztrák, valamint az idén megnyílt Balkán kiállítást ismételtlen megtekintette, azonban reá mindkét kiállítás azt a benyomást tette, mintha azok csupán mellékesek lettek volna, a főszűly az ott állandóan lévő különböző szórakoztatásokra volt helyezve. Earls Courtnak azonkívül még egy nagy hibája van: igen messze fekszik a központtól és még a londoni viszonyokhoz képest is nehezen közelíthető.

És a londoni Wurstl Prater legújabb attrakciójára akarják a magyar kormányt — háromszázezer korona erejéig mebbeválni!

A pótdadó-óriás.

Mindössze: 120 százalék.

Kormánybiztost Gyulára.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Aradnak vigasztalására ujságotlunk, ami alább következik. Mert igaz, hogy Aradon is vagy hetven százalék a pótdadó, de hála Isten, van város, amely ennél is följobb van. Nem azért hála Isten, mintha örülnénk neki, de azért, mert ha így nem lenne, nekünk kellene kormánybiztost sürgetni a magas pótdadó miatt. Ez azonban — amint szintén az alábbiakból világosodik ki, — csak a száz percenten fölül kérhető.

Gyula, Békésmegye székvárosa érte el a pótdadó-rekordot. Az 1907. évre már megállapították a pótdadót 103 százalékban. Ez azonban a gyulai tanács ambícióját nem elégíti ki. A képviselőtestület legutóbbi közgyűlésén a gazdasági s pénzügyi szakosztályok javaslata alapján a városi tanács pótköltségvetést terjesztett elő, mely a folyó 1907-ik évre megállapított 103 percentes városi adót további 17 percenttel emeli, aminek következményeként Gyula városában az idei városadó 120, szóval kiirva százhusz percent lesz.

Ennyit már Gyulán is, ahol pedig eddig nem smucigoskodtak a pótdadóval, megsokaltak. A közgyűlésen Kohn Dávid, a képviselőtestület tekintélyes tagja kifejtette, hogy ilyen nagy pótdadót nem bír el a város és ezért azt javasolta hogy a belügyminisztertől kormánybiztos kiküldését kérjék, s egyuttal forduljanak a miniszterhez az iránt is, hogy azokat a kiadásokat, amelyek állami természetűek, vállalja magára az állam.

Dohn Dávid indítványát egyhangulag magáévá tette a közgyűlés.

Gyilkos gépkocsik.

Villamoskocsik karambója.

Három halott, huszonöt sebesült.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 2.

Két helyről hoz ma hirt a táviró borzalmas gépkocsi-szerencsétlenségről. Az egyik a bresciai automobil-versenyen történt, s ennek egy halottja, a másik pedig a magentai pályaudvaron történt, s ennek két áldozata és egy sebesültje van.

Budapesten tegnap három villamoskatasztrófa történt és mindeniknek több súlyos sebesültje van.

A szerencsétlenségekről az alábbi tudósítás számol be:

Brescia, szeptember 1. A mai automobil-verseny alkalmával borzalmas szerencsétlenség történt. Bripiga Puts kocsija egy árokba zuhant. A kocsi tulajdonosa életét vesztette, a gépész csak könnyebben sebesült meg.

A szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy az automobil félke felmondta a szolgálatot.

Magenta, szeptember 1. Ma reggel az itteni pályaudvar közelében súlyos baleset történt. 4 óra 30 perckor automobil közeledett a vasuti átjáróhoz. Az automobilban a kocsivezetőn és egy gépészen kívül Pallavicini márkí és Malvano ügyvéd ültek.

A kocsivezető, aki nem vette észre, hogy a sorompó le volt bocsátva, teljes sebességgel nekiment annak, áttörte azt és csak a közlégőtehervonat láttára vette észre a fenyegető veszedelemet, amely elől azonban már nem volt menekvés.

A tehervonat összezuzta az automobil, a bennülők közül Malvano ügyvéd azonnal életét vesztette, a márkí a kórházba szállítás közben halt meg.

A gépész könnyebben sebesült meg, míg a kocsí vezetőjének csodálatos módon semmi baja sem történt.

Budapest, szept. 1. Ma három villamoskatasztrófa is történt a fővárosban. Reggel hét órakor a József-körút és Bérkocsis utca sarkán a városi villamosvasut egyik kocsija összeütközött egy postakocsival, amelybe teljes erővel belerohant. Kalicza Lajos és Kugler Mihály kocsisok leestek az utca kövezetére s mind a ketten súlyosan megsebesültek.

Ennél az összeütközésnél is súlyosabb volt az a szerencsétlenség, amely ugyancsak a reggeli órákban történt a Podmaniczky utca és a Teréz-körút sarkán. Egy körforgalmi kocsí befordult a Podmaniczky utcába, s ugyanakkor futott a vágányra egy a városligetből érkező villamoskocsí. A két kocsí összeütközött és a kocsikban ülők csaknem valamennyien megsérültek. Így többek között Molnár Sándor 25 éves fényképész a fején és a jobb térdén, Haas Miksa 60 éves kereskedő a bal balántékán és Hegyessy Juliska 19 éves magánzónó a homlokán sebesült meg. A szerencsétlenséghez automobilon vonultak ki a mentők, akik bekötözték a megsérülteket.

A harmadik villamos szerencsétlenség az Erzsébet-körút 18. számú ház előtt történt. Valme Juliska szobaleányt elütötte a városi villamos-társaság egyik kocsija. A súlyosan megsebesült szobaleányt a Rókus kórházba szállították.

A tanítók elégedetlenek.

Kritika az aradi eskütételnél.

Üdvözlő távirat Apponyinak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Sablonosnak készült hivatalos aktust, a melyet csak az új volta tett nevezetessé, az őszinte kritikának megnyilatkozása emelt az érdekességek közé. Az aradi tanítók vasárnap tették le az új törvényben megállapított hivatalos esküt, amelynek elhangzása után a tanítótestületnek legtiszteltebb, egyenes, őszinte lelkéről ismert tagja, Bokor Alajos néhány szóval méltatta az új törvényt. Tapintatosan és finoman, de mégis egészen érthető és határozott módon kifejezést adott annak, hogy a községi tanítók elégedetlenek az új törvénnyel és az egyéb szempontokból is kifogás alá esik. A szokimondó, feltűnést keltett beszéd után kevés értéke volt annak az udvariassági ténynek, hogy a főlesküdtött tanítók Apponyihoz üdvözlő táviratot intéztek. Az eskütételt ez a tudósítás mondja el:

Az aradi községi tanítók vasárnap délelőtt tették le a hivatalos esküt, a melyet a nem állami iskolai tanítókról legutóbb hozott törvény előír. Az eskütétel a városháza tanácstermében folyt le, Varjassy Lajos polgármester, Kovács Vince helyettes iskolafelügyelő és Bonts Aurél iskolaszéki jegyző jelenlétében. Varjassy Árpád tanfelügyelő, rövid, lendületes beszéddel hangsúlyozta az aktus jelentőségét, majd az előolvasása után az összes tanítók és tanítónők elmondták a hivatalos esküformát. Az eskü után Bokor Alajos igazgató tanító, az aradi tanítók legidősebbje, mondott beszédet.

— Az a törvény, ugymond, amelynek rendelkezése alapján most esküt tettünk, nem elégitette ki ugyan a hazai tanítóságnak jogos várakozását minden irányban és főleg nem a községi iskolák tanítóit, kik önzetlenül egy jobb jövő reményében évtizedeken át hordozták a valódi fölvilágosodás, a haladás lobogóját és mint zászlótartók számottevő szolgálatokat teljesítettek azon a téren, amelyen a jelenlegi közoktatásügyi törvény és a nemzeti konszolidáció megvalósulását várja és reméli és amely téren éppen a municipiumoknak, a városoknak községi jellegű tanítói — eskü nélkül bár — de lankadatlanul és lelkesedéssel gondozták nemzetnevelő hivatásuk keretében, — rigorozus kötelességtudással a nemzet legvitalisabb érdekeit; a liberális szemponjtól is hangzottak el kifogások, mindamellett az 1907. XXVII. t. c. korszakos és határozó marad. S ha úgy hajtják végre, mint ahogyan kontemplálva van s amint nagy alkotója a törvényhozás színe előtt fogadalomszerűen vállalta, úgy rövid időn belül el lesz hártva a nemzeti egybeforrás legfőbb akadálya, az, hogy a haza különböző rétegei, heterogen ajku polgárai anyagi és erkölcsi boldogulásuknak elsőrendű eszközét és legfőbb biztosítékát ne a magyar nyelv tudásában lássák. S meg fog szünni lehetősége annak is, hogy a haza bármely pontján, miként a minap Aradon, turócszentmártoni levegővel megfertőzött csabai hazadúlás még egyszer győzelmi és áchim-i tort üljön. Ez a perspektiva meghódításra készlet és az ily jövőnek sejtése és — mi több — egész bizonyossággal való bekövetkezése el kell, hogy némitsa a kielégítetlen várakozás panaszszavát és el a másként tán jogosult kritikát. (Lelkes éljenzés.)

Ezután elhatározták, hogy Apponyi Albert

vallás- és közoktatásügyi miniszterhez üdvözlő táviratot intéznek. Az üdvözlő távirat szövege ez:

— Aradváros községi tanítónői és tanítói a mai napon letévén a törvénytiszta esküt, ez ünneplés alkalommal a szív legmélységesebb szeretetével üdvözlük kegyelmességében a tanítók igaz barátját és a tisztelet legigazabb érzésével a nemzeti nagy eszméknek gondviselészerű apostolát. Kivánjuk, hogy nagy alkotásának sikerét a nemzeti erő gyarapodásában és a nemzeti egység megvalósulásában a haza üdvére hovahamarább lássa és minél teljesebben élvezze.

Az aktust Varjassy Árpád tanfelügyelő be szede rekesztette be.

Vasvilla és karabély.

A makacs bérlők.

Birtokbavétel lovasrendőrökkel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Felette érdekes ügy vár most elintézésre az aradi kir. járásbírósnál. Arról van szó, hogy egy gazdálkodó birtokháborítási pört indított egy másik gazdaember ellen, amiért ez nem akart kimenni az általa megvásárolt birtokból. Az érdekes pörnek előzményeit az alábbiakban ismertetjük:

Borsos Béla magyarpécskai lakos június hóban az arad-gáji határban levő Markó dűlőben földet vásárolt, amely addig Ordódy Mihály és Mátyás bérlete volt. Az új gazda természetesen kilakoltatta a régi gazdákat, akiknek bérlete már lejárt és bírói zár alá vétette az egész birtokot.

A két Ordódy a kilakoltatás napjának estéjén visszatért a birtokba, mint tulajdonosok elfoglalták azt, sőt a bírói pecsétet is letörték az ajtókról. Reggel pedig hozzáfogtak a gazdasági munkához és a termés egyrészt learatták. Borsos értesülvén a dologról, Schauer Bernát lovasrendőrrel és két másik rendőrrel kiment a gazdaságába és felszólította Ordódykat, hogy hagyják el a házat, mert az az övé. Ezzel elment, abban a hiedelemben, hogy a két Ordódy el fog távozni.

Délután ismét megjelent a rendőrökkel. Schauer lovasrendőr újból felszólította az Ordódy testvéreket, hogy távozzanak. Erre Ordódy Mihály vasvillát ragadott és leszurással fenyegette Borsost és a rendőröket. A lovasrendőr látva, hogy veszélyben forog, elővette szolgálati karabélyát, a vasvillás Ordódyra szegezte és így szólt:

— Ha le nem teszi kend a vasvillát, keresztül lövöm!

Ordódy most már látta, hogy a dolognak fele sem tréfa, eldobta a vasvillát és kiment a házból. A rendőrök ezután Borsos kérelmére földig lebontották a tanyát és eltávoztak. Ordódyék még ekkor sem nyugodtak bele abba, hogy a birtok nem az övék. Este visszatértek és a lebontott tanya roncsaiból viskót építettek maguknak és nyugodtan beleköltöztek.

Borsos most már nem tehetvén egyebet a makacs emberek ellen, bírói utra terelte a dolgot. Június hó 17-ikén feljelentést adott be az aradi kir. ügyészséghez s ebben elmondva, hogy Ordódyék nem akarnak kimenni a birtokból, ellenük a törvényes eljárás megindítását kérte. Az ügyészség a feljelentést áttette a rendőrséghez azzal, hogy vezesse be a nyomozást. A rendőrség megidőzte Borsost, Ordódykat és a rendőröket s a kihallgatás során beigazolást nyert Borsos vádja.

A rendőrség az iratokat visszaküldte az ügyészséghez, amely elvállalva a vád képviselőjét, megtette Ordódyék ellen a feljelentést a járásbírósnál. A járásbírósnak legközelebb fogja tárgyalni ezt az érdekes ügyet.

Dijbirkózók botránya.

Az erőszakos Czája-testvérek.

Aknamunka Cyclop ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 2.

Tegnap este — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ismét botrány volt a budapesti Beketow cirkuszban. A botrány oka ugyanaz volt, mint az előző, csak hogy míg akkor két kisebb-szerű alak jelentkezett birkózásra és a felki-nálkozó birkózók elől elszaladtak, most a magyar professzionátus birkózók állítólagos bajnokai, az Aradon is jól ismert két Czája testvér betolakodott a szőnyegre.

A Czáják nem a saját jószántukból kínálkoztak, hanem egy érdekcsoport bérelte fel őket, ellátta pénzzel és a botránynál segédkezett nekik. A közönség előbb némán nézte, hogy mi történik, a felbérelt emberek pedig zajosan követelték, engedjék a Czájákat birkózni. A zsüri erre engedélyt is adott, de a Czája testvérek mindenáron Cycloppal akartak birkózni, aki pedig az igazgatóságnak már előadás előtt jelentette, hogy nem birkózhatik, mert kisebesedett a lába. Ugy látszik, a Czáják, vagy felbujtók tudták ezt, mert mindenáron Cycloppal akartak mérkőzni, sem Aberg, Mourzuk, Pohl-Abs, Andersohn, Kutusov, Riesbacher, vagy a leggyöngébbek közül való egy sem kellett nekik, egygyel sem mertek kiállani. Végül a közönség megunata a sok huza-vonát és követelte, hogy kezdjék meg a műsor szerinti birkózásokat. Winter rendőrfogalmazó erélyes fellépése után az egyik Czája engedett a zsüri felhívásának és kiment a nézőtérről.

A zsüri a közönségnek bejelentette, hogy a Czája-testvérek jelentkezését tudomásul vette és a következő napok egyikén kitézi a Czáják mérkőzését. A mérkőzések azután nagy érdeklődés mellett folytak le. Andersohn 6 perc 13 másodperc alatt végzett az ügyes Le Boucher-vel, a magyar Zinner 7 perc 13 másodperc alatt terítette le Saivonen finn birkózót. Abs Van der Birmmal 12 perc 6 másodperc alatt végzett, Mourzuk néger a svéd Jensent 13 perc 40 másodpercnyi küzdelem után győzte le, míg a Kornatzky-Aberg féle mérkőzést a zsüri beszüntette, mert Kornatzky többszöri figyelmeztetés dacára is durva fogásokat használt.

Az igazgatóság a tegnapi botrány kapcsán a következő nyilatkozatot közli: A Beketow-cirkuszban lefolyó birkózóverseny zsürije elhatározta, hogy a tegnap jelentkező Czája testvéreket a birkózásban annak rendes lefolyása keretén belül részt engedi venni és így a díjak egyikeért birkózhatnak. A díjak 8000 korona összegben a kereskedelmi bank Andrassy-utí fiókjánál vannak letétbe helyezve és pedig I-ső díj 4000 korona, II-ik 2000 korona, III-ik 1000 korona, IV-ik 600 és V-ik 400 korona. Ezekért a díjakért a Czája-testvérek birkózhatnak, de csakis a zsüri beosztása szerint és az igazgatóság szavatol azért, bárki nyeri el a díjakat, azokat a nyerők a zsüri útján a mérkőzések utolsó napján megkapják.

Ugyvédek harca.

Győrffy Gyula — Miklós Gyula ellen

Aradiak, mint az amerikai magyar bank alapítói.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Egy budapesti ügyvédről, akit Aradon töltött évein kívül rokoni kötelek is fűznek Aradhoz, kalandos cikket közöl a főváros legfrissebb boulevard-lapja, *A Hir*. A közleménynek ez a tartalma:

A főváros ügyvédi köreiből egy ismert, fiatal budapesti ügyvéd szökését emlegetik. Az eltűnt fiskális dr. *Miklós Gyula*, akinek a Váci-körút 33. szám alatt van nagyjövedelmű irodája. A vádló pedig dr. *Győrffy Gyula* volt országgyűlési képviselő, az állítólag nyomavesszett ember hajdani jóbarátja, aki már bűnvádi följelentést tett Miklós ellen.

Győrffy Gyula följelentése.

Győrffy Gyula dr. — írja a *Hir* — nagy ősz szegelsikkasztását panaszolja beadványában, amelyet a budapesti rendőrséghez, majd az ügyészséghez intézett. Közös ügyvédi irodájuk volt — ugymond — Miklós Gyulával, akit éveken át ő támogatott, vitt előre a karrierjén. Tökéletesen megbízott társában, aki az iroda pénzügyeit is intézte. Egy fontos ügy következtében, amelynek egy exminiszter volt a főszereplője, összeveszték és elhatározták, hogy sürgősen felbontják a társasviszonyt. Győrffynak volt egy értékes parcellázó engedménye, illetve telepitésről szóló díjlevele, amely *vadkert*i földekre vonatkozott. Értéke készpénzben ötven ezer koronát tett ki.

A vád veleje az, hogy Miklós behajtotta a díjlevelek összegeit és nem számolt el Győrffynak. Miután a pénzt hasztalanul követelte, — ugymond — kénytelen megtenni a följelentést sikkasztás és csalás címén.

A hatósági eljárás folyamatban volt, amikor Győrffy megtudta, hogy dr. Miklós Gyula megjelent a főkapitányságon és Amerikába szóló utlevelet kért. A következő napokban egyszerre titokzatos módon kiszivárgott az a hír, hogy Miklós megszökött a letartóztatás elől.

A rendőrségnek is bele kellett avatkoznia a dologba, sőt a : ügyészség szintén intézkedett.

Győrffy ugyanis bejelentette, hogy kéri a *Miklós-féle utlevél megtagadását*, mert a szökés veszedelme nyilvánvalón megállapítható. A rendőrség, alkalmazkodván a szabályzathoz, meg is tagadta az utlevél kiadását s azt közölte Miklóssal, hogy forduljon az ügyészséghez, amennyiben tovább is reflektál az utlevélre.

Miklós Gyula valósággal fölháborodva jelentette ki, hogy alaptalanul vádolják és meg is szerzi az elégtételt, mielőtt külföldi utjáról visszatér. Az ügyészségen huszonezer korona óvadékot ajánlott föl. Ennek deponálása ellenében kérte az utlevél kiadását.

Selley főügyész kedvező módon intézte el a kérelmet. Átírt a főkapitányságra és Boda Dezső dr. sürgősen intézkedett, hogy állítsák ki az egész világra szóló utlevelet.

Dr. *Miklós Gyula* még aznap elutazott s azóta távol van. A róla terjesztett újabb kompromittáló hírekről — amelyek közt néhány súlyos vád is akad — most nincs is tudomása.

Miklós Gyula dr. irodavezetője a följelentésről a következőket mondotta:

— Az ügyvéd ur — mondotta — július 28-án utazott el Amerikába egy nagyszabású pénzügyi vállalat érdekében.

Vissza fog jönni és számol a rágalmazókkal. Körülbelül szeptember 14-ikén lesz itthon.

Győrffy vádja hamis vád, a lehető legalaptalanabb. Ez üzletből kifolyólag harminckétezer koronájának elvesztését siratja. Konkrét követelése tizenháromezer korona s ennek a dupláját ajánlotta föl dr. Miklós ur, amikor utlevelet kért. Győrffy ugyanis boszúból meg akarta akadályozni az amerikai utazást s azt hitte, sikerül majd az árulkodásával itthon marasztalni az ügyvéd urat. Ami a vádat illeti, azt egyetlen hatósági forum nem vette komolyan. Az ügyben folyik még pör és több tanut hallgattak ki. Köztük Förster Ottót és más előkelő, tekintélyes urakat, akik valamennyien Győrffy ellen vallottak. Természetes. Az affér tulajdonképpen annyira jelentéktelen, hogy nem is érdemes róla beszélni, de ha már gyanus módon kipattantották, elmondok egy jellemző részletet. Amikor a tanuvallomásokot megmutattuk a rendőrtisztviselőknek, mosolyogtak. Kinevették Győrffy Gyulát. Nyugodtak lehetnek, akik dr. Miklóst ismerik és becsülni tanulták: a legkisebb folt sem esik tisztességén. Győrffynek pedig majd ellátja a baját.

Miklós Gyula és Boros Jenő.

Külön érdekes része ennek az ügynek dr. Miklós Gyula amerikai utazása, amely szoros összefüggésben van az amerikai magyar bank megalapításával.

A pénzügyi dolga régi keletű és már több botrányos affért okozott. Valamikor *Pilis, Polónyi* exminiszter barátja, a Norddeutscher Lloyd volt igazgatója mesterkedett a bank érdekében. Számos előkelő magyar urat, a többi közt gróf *Szapáry Pált* is belevonták a vállalkozásba és dr. *Miklós Gyula* szintén sokat fáradozott érdekében.

Pilis közben otthagya a Norddeutscher Lloyd-ot és megszakadt az összeköttetése Miklós Gyulával. Az ötlet Miklósról maradt s *Pilis* egyéb különös üzletre vetette magát.

Miklós a félbemaradt tervet nagy energiával igyekezett nyélbe ütni egy másik, aradi származású *Boros Jenő* társaságában. *Boros* a darabont-kormány idején amerikai borbiztos volt, de amikor *Darányi Ignác* másodszor foglalta el a bársonyszéket, elmozdította ebből a hivatalából. *Boros*, — amint tudjuk — három ezer korona erejéig kártérítési pört indított a földmivelésügyi miniszter ellen s Miklós képviselte ebben az ügyben. Összeköttetésbe léptek más téren is, így az amerikai magyar bank dolgában. A terv olyanforma volt, hogy előbb megcsinálják a szövetséget, azután pénzembereket keresnek. *Hir* szerint találtak is már s a pénzügyi terv legközelebb megvalósul.

A budapesti kir. ügyészségen különben így nyilatkoztak ez ügyről:

— Az igazság érdekében helyeselni való, hogy nem mennek bele vaktában az ilyen ügy kommentálásába. Annyit mondhatunk, hogy Győrffy Gyula följelentése dolgában az ügyészség nem vállalta a vádat. Dr. Miklóst itt föltétlenül tisztességes ügyvédnek és korrekt gentlemannek ismerjük, a szóbanlevő affért illetőleg pedig kétségtelennek látjuk az ártatlanságát. A kauciót a törvény rendelkezései következtében tette le. Győrffynek több ügyes bajos dolga akadt itt és az ügyvédi kamaránál följelentéseket tettek ellene. A két ügyvéd közt elkeseredett harc folyik, annyira kiméretlen háborúság, hogy — úgy látszik — a börtönbüntetésnek is lesz még itt szerepe.

Baja.

Megindult a mentő-akció

Fölemelik az ingó bank részvénytőkéjét.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 2.

A bajai bank millió főnyereménye ügyében a könyvek meghamisításával vádolt főkönyvelő, *Wagner Sándor* tudvalevőleg felfolyamodást jelentett be a vizsgálóbíró előzetes letartóztatását elrendelő végzése ellen, amelyet a szabadkai királyi törvényszék vádtanácsa is jóváhagyott minapi ülésében. A szegedi királyi ítélőtábla — mint *Bajáról* táviratozzák — csak a hét végén, vagy a jövő hét elején dönt a letartóztatott könyvelő szabadonbocsátása kérdésében. *Vaisz Sándor* dr. védő korlátlan összegű óvadékot ajánlott fel a királyi táblának. A *Prigly Károly* pénztáros letartóztatásáról elterjedt hírek alaptalanok s az a verzió, hogy a vizsgálatot az igazgatóság egyes tagjaira is kiterjesztik, csak eshetőség és nem tény.

Bajáról táviratozzák a M. T. I. nak:

Wagner Sándor könyvelő letartóztatása folytán a bajai kereskedelmi és iparbank *váltságos helyzetbe jutott*. A válság oka az, hogy a *betevők sorban felmondják betétüket*, de ez a kisebb baj. Sokkal nagyobb baj az, hogy a budapesti intézetek a visszleszámitolást a jelenlegi igazgatósággal szemben *megtagadták* és azokkal egyáltalában *tárgyalni sem akarnak*. A részvényesek közt, akik a város legelőkelőbb és legvagyonosabb polgáraiból állanak, mozgalom indult meg a bank megmentésére. A régi igazgatóság bejelentette a részvényesek többségéből alakított ideiglenes szindikátusnak és a végrehajtó bizottságnak, hogy állásáról egyelőre lemond. Az ideiglenes végrehajtó bizottság felkérésére *Weidinger Dezső* tekintélyes földbirtokos és nagykereskedő és *Rajk Aladár* orsz. képviselő tegnap este Budapestre utaztak, hogy a budapesti pénzügyekkel érintkezésbe lépve, ezeket rábírák, hogy a visszleszámitolásra nézve megállapodásra jussanak, egyben pedig be fogják jelenteni a pénzügyi tervet, hogy a régi igazgatóságnak tagjai állásukról lemondottak.

Az ideiglenes szindikátus elhatározta, hogy sürgősen közgyűlést hív egybe, melyen a régi igazgatóság lemondását be fogják jelenteni, s egyben felkérlik a közgyűlést, hogy új igazgatóságot válasszon *Weidinger Dezső* elnöklésével. Ha a budapesti pénzügyi tervet a visszleszámitolás tekintetében elfoglalt álláspontjukat feladják, úgy a bajai kereskedelmi és iparbank meg lesz menthető. A szindikátus úgy tervezi, hogy a megválasztandó új igazgatóság a jelzáloghitelbank sorsjegyével nyert millió koronát a per eldöntéséig mint külön alapot kezelje. A szindikátusnak ezen állásfoglalása csillapító hatással van a kedélyekre.

Tervbe van véve, hogy a bank 450,000 korona alaptőkéjét 900,000 koronára emelik fel. A szindikátus akciója következtében a 450,000 korona összegben kibocsátandó új részvényekre az aláírás már eddig is sikerrel járt, amennyiben alig egy óra alatt az egész tulajjegyezték. A nagyobb betevők, akik betétjelket felmondották, kijelentették, hogy abban az esetben, ha a szindikátus kiküldöttjeinek Budapesten a visszleszámitoló bankokkal való érintkezése eredménnyel jár, úgy a *felmondásokat visszavonják*.

Botrány az aradi gyorsvonaton.

A Budapestről ma délután Aradra indult gyorsvonat botrányos jeleneteknek volt színhelye. Az egyik szakasz közönsége Kossuth Ferenc miatt egy romániai utassal szóharoba keveredett, amely hamarosan oly hevessé fejlődött, hogy a romániai revolvert fogott utasra. A gyorsvonat utasainak követelésére Mezőtúron az állomásfőnök leszállította és letartóztatta a revolvert rántó utast, akit csak a csendőrök közbelépése mentett meg a lincseléstől. A vonat a botrányos incidens miatt fél óral késéssel érkezett Aradra.

Annak a néhány száz utasnak, aki ma délután a Budapestről Arad felé rohanó gyorsvonaton utazott, a hamisítatlan Pacifique vasúti botrányjelenetek egész sorozatában volt része. A revolverrel, vészfékkal, csendőrséggel, lincseléssel és egy tacsókutyával fűszerezett történet részletei a következők:

Amint a Budapestről délután 2 órakor elindult aradi gyorsvonat elhagyta a szolnoki állomást, egyik másodosztályú szakaszban hamarosan egy kis politizáló társaság verődött össze. Az erősen 48-as érzületű honpolgárok között egy szolnoki takarékpénztár pénztárosa vitte a szót, aki különösen Kossuth Ferencet magasztalta. A szakaszban ülők egyértelműleg helyeselték kijelentéseit, csupán egy szürke ruhás, alacsony, szalmakalapos uriember fészkelődött, akiről úgy látszott, hogy sehogy sem volt megelégedve a kereskedelmi miniszterrel. Ezt utóbb néhány megjegyzéssel kifejezésre is juttatta, mire a 48-as utasok erőiesen letorkolták az észrevehetően idegen akcentussal beszélő magyart. Szó szót követelt, s a tárgyalás olyan heves hangú lett, hogy végül a szürke ruhás ember felugrott és kiabálni kezdett:

— Mit Kossuth Ferenc? Majd megmutatom, hogy nem Kossuth Ferenc az ur ebben az országban!

A határozott kijelentés annyira meglepett mindenkit, hogy néhány pillanatra csend volt a szakaszban. A csendet a szolnoki pénztáros törte meg, aki az ajtó felé mutatva csodálkozva kiáltott fel:

— Nini, egy kutya!

S tényleg, az ajtó előtt egy kis tacsókutya állott, amely okos nagy szeméit a perlekedő kompániára meresztette.

— No ez mégis disznóság — jegyezte meg valaki, aki aligha volt kutya barát. — Ki látott már ilyet, hogy személyszállító vonatba állatot is beengedjenek?

E kijelentésre a szürke ruhás ur — Kossuth Ferencnek amaz ellensége — ismét borzasztó dühbe gurult. Kurtán-furcsán megmondta, hogy a kutya az övé, s akinek nem tetszik, hogy a kutya itt van, az menjen — máshová. A 48-asoknak sem kellett több. Megperdültek a nyelvek, emelkedtek a karok s a szürkeruha abban a veszélyben forogott, hogy kiporolják. Különösen a szolnoki pénztáros járt az öklével közel a kutyatulajdonos orrához, aki szorult helyzetében revolvert rántott.

— *Lelövöm, aki hozzám nyúl* — ordította torkaszakadtából, elannyira, hogy az egész vagon utazó közönsége a szűk folyosóra tódult.

A csillogó revolver valóságos lázongást idézett elő a kocsiban.

— Ki kell rugni! — kiabáltak többen.

— *Dobjuk ki a vonatból* — vélték a közelebb állók, s a szürkeruhás ur után siettek, aki futva menekült egy másik kocsiba.

E közben a szolnoki pénztáros nagy robajjal szaladt a vészfékhöz, hogy meghez. A felfordulás általános volt, s szerencse, hogy az utolsó pillanatban megjelent a kalauz, mert különben nyílt pályán megállítják a gyorsvonatot — *egy kutya miatt*.

— Mindjárt Szajolon vagyunk — nyug-

tatta meg a kalauz némileg a kedélyeket, ott majd elintézzhetjük a dolgot.

Mikor néhány perc múlva a vonat berobogott Szajol állomásra, a vaggonnák csaknem minden férfiutasa leszállott a kocsiból, s többen az állomásfőnök után kiabáltak. Amíg az állomásfőnök megjelent, előhozták a szürkeruhás urat is, akit a szolnoki pénztáros csipett meg a szomszédos kupében.

— *Tartóztassa le ezt a bitang muszkát* — kiabált libegve és kipirulva a pénztáros. — Kétszer is revolvert rántott és le akart löni.

— Tem utazunk addig tovább, amíg el nem távolítják — fenyegetőztek az utasok.

— *Meghuzzuk a vészféket! Kidobjuk a robogó vonatból* — hallatszott összevissza

Aztán a szor ngó szürkeruhás kezdett ordítani:

— Nem a kutya miatt van ez! Azért, mert nem Kossuth Ferenc az ur! Disznóság! Ez is ország, így bánik az idegennel?! Bitang gazemberek!

— Nyomorult muszka! — ordított a pénztáros és a szürkeruhás idegen után futott, hogy megpofozza.

Megis fogta és az utána rohanók alig tudták kiszabadítani a kezéből.

Végül az állomásfőnök úgy intézkedett, hogy az idegent, — *aki kiejtése után itélve román ember volt* — egy külön szakaszba tétette a kutyájával együtt.

— *Ebbe nem nyugszom bele* — alkudozott egy hatalmas termetű kövér ember. — Nem utazom együtt olyan emberrel, aki revolvert ránt a békés utasokra. En úgy *megijedtem*, hogy még most is dobog a szívem.

A különös érvelés általános hahotát keltett s nagy huzavona után *tíz pernyi* késéssel tovább mehetett a vonat. Az állomásfőnök intézkedésével azonban senki sem volt megelégedve.

— A kutya maradhatott volna köztünk — vélekedett a pénztáros — tették volna inkább azt a bitang muszkát a kutyaketrebe.

— Miért mondja, hogy muszka, mikor román? — érdeklődött valaki, aki meglehetősen humorosan fogta fel a helyzetet.

— Hát valamit csak kell mondani — dohogott az indulatos férfi, s tovább szidta az ebtulajdonost.

Közben riasztó hírek érkeztek a románról. Ujságolták, hogy a revolvert *kidobta az ablakon*, mert fél, hogy nála találják a motozásnál. Hogy Mezőtúron már várakozik a csendőrség, amely a szürkeruhást letartóztatja s az összes tanukat kihallgatja.

Alig ért be a vonat Mezőtúrra, újra elől kezdődött az egész hecc. Az utasok az állomásfőnökhöz rohantak, s egyszerre hat ember is kiabálta, hogy nem utaznak addig tovább, míg a román el nem távolítják. Az állomásfőnök még jóformán megsem értette, mit akarnak, amikor a valamelyik kocsiból előkerült idegen hátán az *első esernyő ellörött*. Már az egész tömeg rárohant és *okvetlenül meglincselik, ha egy csendőr ki nem szabadítja a feldühödött utasok kezéből*.

Az utasok követelésére a csendőr azonnal

megmotozta a szürkeruhás férfit, *letartóztatta és revolverét elvette*. Ezután bakiserte az állomás főépületébe, ahova nagy busan, lekonyult fülekkel követte a bajba jutott gazdát — a tacsókutya. A jelenet nagy hahotára adott alkalmat, de csak rövid ideig élvezhette a gyorsvonat közönsége, mert a vonatot eközben megindították.

Igy esett meg, hogy ma egy kutya miatt csaknem félórát késelt az aradi gyorsvonat.

Sikkasztással vádolt képviselő.

Följelentés Szokoly Tamás ellen.

A százéves asszony regénye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Nagyvárad országgyűlési képviselőjének, Szokoly Tamásnak, aki *Barabás Béla* mandátumánakiet a tulajdonosa, kellemetlen ügye keletkezett egy nagyváradai tisztviselővel. A képviselő ellen, aki egyúttal ügyvéd is, a tisztviselő sikkasztás miatt följelentést adott be az ügyészségnél. Szokoly tisztázta magát az ellene emelt vád alól s így mocsoktalan a képviselő hírneve. Maga az ügy, amely miatt Szokolynek meggyűlt a baja a tisztviselővel, felette érdekes *Nagyváradról* az alábbiakat jelentik a képviselő elleni följelentésről és az előzményekről:

Elt Nagyváradon egy összelepörödött matróna, *Frits Ignácné*. Férje halála után teljesen elvonulva élt kicsiny házában. Félve őrizte azt a néhány ezer forintot, amije férje után maradt. Betevő falatját abból szerezte meg, amit az omladozó kicsi ház két lakója, bér fejében fizetett. Sokszor napokig bezárkózott a szobába s nem engedett magához senkit. Pénzecskejét párnája alá tette. A matrónának több rokona volt, akik az ő halála után az omladozó kicsi házat és az összekuporgatott készpénzt öröklék.

Egyszer azután nem vigyázott eléggé s valaki az utcán meglátta az öreg asszony kezében a pénzt. Éjnek idején be is tört az öreghez s talán el is rabolja párnája alól a vagyonkát, ha a felriadt matróna késébeesett sikoltozásától meg nem ijed s hirtelen az ablakon keresztül ki nem szökik.

Ettől fogva *Frits Ignácné* nem volt maradása Nagyváradon. Elment *Szokoly Tamáshoz*, régi ismerőséhez s bejelentette neki, hogy elköltözik Nagyváradra. Házát reá bízta Szokoly Tamásra, ő maga pedig egyik rokonához, egy nyugalmazott tábornokhoz költözött. Meghagyta azonban Szokolynek, hogy tartózkodási helyét tartsa titokban s a házbört küldje utána.

Frits Ignácné legközelebbi rokona, *Mike Árpád* nagyváradai vasúti tisztviselő érdeklődni kezdett az eltűnt matróna holléte iránt. Felsietett Szokoly Tamáshoz s az agg asszonyról felvilágosítást kért. A válasz az volt, hogy *Frits Ignácné* elköltözött Nagyváradra, de hogy hová ment, azt nem szabad megmondania. *Mike Árpád* erre lázas kutatást indított meg az asszony után, de az új tartózkodási helyet nem bírta kideríteni. *Mike Árpád* egyszerre azzal a hírrel lepte meg Szokoly Tamást, hogy a nagyváradai rendőrség *Frits Ignácné* elhunytáról kapott értesítést. Most már a ház átírásának nincs semmi akadálya. Szokoly Tamás sürgönyözött a nyugalmazott tábornoknak, akitől azt a választ nyerte, hogy *Frits Ignácné*, aki most száz esztendő, még él, bár napjai meg vannak számolva. *Mike Árpád* azonban nem hitt ennek a feleletnek. Kijelentette, hogy neki a halálról biztos tudomása van és Szokoly Tamás csak

azért titkolja előle, hogy a kis ház bérjövédelmét magának eltegye.

Mike fegyelmi eljárást kért az ügyvédi kamaránál Szokoly Tamás ügyvéd. ors ágyúlési képviselő ellen. Mikor ez nem járt sikerrel, *sikkasztás miatt* az ügyészségen Szokoly Tamás ellen büntető feljelentést tett. Szokoly Tamás azonban igazolta magát. Neki ügyvédi kötelessége, hogy a fél utasításának tegyen eleget. Egyébként is a negyedévi postautalványok bizonyítják, hogy ő a pénzt Frits Ignác-nak az eltűnt helyre pontosan elküldötte. Az ügyészség ezen az alapon Szokoly Tamás országgyűlési képviselő ellen megszüntette az eljárást. Szokoly Tamás most vizsonvátat emelt Mike Árpád ellen hatóság előtti rágalmazásért.

Kezdődik a munka.

A kormány tagjai Budapesten.

Javaslatok özöne.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 2

Szeptember elejével a politika vakációja is a vége felé közeledik. A képviselő urak ugyan egy ideig még kipihenhetik a nagy semmittevésben szerzett fáradalmakat s erőt gyűjthetnek az őszi munkára. A kormány tagjai azonban már most kezdenek a fővárosba szállingózni, hogy munkához lássanak. A mostani őszre halasztották a legfontosabb dolgok nyélbeütését s így serényen kell dolgozni a minisztereknek, hogy idejében elkészüljenek mindennel. A kabinet készülődéseiről fővárosi tudósítónk az alábbiakat táviratozza:

Az első minisztertanács.

E hét végén, az eddigi megállapodások szerint szeptember 7-én visszaérkezik Budapestre Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter. Azt lehet mondani, hogy ezzel körülbelül véget is ér a kormány nyári szünete. A parlament még vakációzik, politikai eseményeket a most kezdődő hónaptól alig lehet várni, de megindul a maga teljességében a kormánynak ama munkája, amely anyagot készít elő a parlament őszi tevékenysége számára.

E hét végén a kabinetnek ugyszólván valamennyi tagja együtt lesz már. Ekkorra tervezik az első minisztertanácsot és a kiszivárgott hírek szerint nagyfontosságú politikai ügyek kerülnek döntés alá már az első tanácskozáson.

Nyélbe ütik a kiegyezést.

A közgazdasági világ első sorban a kiegyezési kérdés dülőre hozatalát várja a minisztérium kezdődő munkájától. A börzének tudvalevőleg politikai tekintetben jó szimata van. Már pedig az utolsó napokban a magyar érdekek helyzete az előző nagy árfolyamcsökkenésekhez képest jelentékenyen javult és talán nem tévednek azok a kik azt hiszik, hogy ez a javulás annak tulajdonítható, hogy jól informált források *biznak* a kiegyezés gyors létrejövételében.

Az újabb kiegyezési tárgyalások már a jövő héten megindulnak. Ezekre nézve tehát az e heti miniszteri konferencia döntő jelentőségű lesz.

A kormány javaslatát.

Nem kevesebb érdeklődéssel várják a következő napokat a horvátok, mert tud-

valevő, hogy *Rakodczay* Sándor horvát bán, aki a napokban Budapestre érkezik, új programját és munkatervét fogja előterjeszteni.

A minisztertanács elé kerülő javaslatok közül a már rég várt alkotmánybiztosító és sajtótörvényeken kívül újakat is emlegetnek. Ezek: az *uzsora* törvény és az új *kivándorlási* törvény. Az *uzsora* törvényt *Günther* Antal igazságügyminiszter készítette el, aki erről már régebben megemlékezett. Főképp a felvidéki *uzsora* ellen fog irányulni. Meglepetésszámba megy a *kivándorlási* törvény. Ez *Andrássy* Gyula munkája és első sorban olyan irányban fog intézkedni, hogy csak olyan poigárok vándorolhassanak ki, akik itthon minden néven nevezendő kötelezettségeiknek eleget tettek.

SPORT.

Aradi atléták győzelme Szegeden.

Arad, szeptember 2.

Az *Aradi Atlétikai Klub* öt tagja *Preisinger* Béla titkár vezetése alatt szeptember 1-én részt vett a *Szegedi Atlétikai Klub országos versenyén*. Megszoktuk már, hogy ilyen alkalomkor ciadallal térnek haza atlétánk oly kiváló eredménnyel azonban, mint ez alkalommal, már régen nem szerepeltek. Az öt atléta 9 győzelmet vívott ki és pedig három első, két második és 4 harmadik győzteséget szerzett nagyszámu és kiváló tehetségű fővárosi és vidéki sporterőkkel szemben.

A legértékesebb győzelmet *Szathmáry* Kálmán aratta, ki a rudugrásban 3 méter 30 cm. es ugrásával megnyerte *Szegedváros bajnokságát*. Ezenkívül a magasugrásban (rud nélküli) 159 cm-es ugrással harmadik helyre került. *Alt* János megnyerte a gerelyvetés versenyét 35.83 méteres dobással, a súlydobásban 11.04 méteres dobással harmadik győztes lett. *Szathmáry* László a távolugrás versenyében aratott győzelmet verhetetlennek hitt fővárosi atlétákkal szemben. Ezenkívül két futási versenyben harmadik helyre küzdötte fel magát. *Foffmann* János és *Duffner* János futási versenyekben szintén fővárosi erővel mérkőzve elismerésre méltó idő mellett második győzelmet vívtak ki.

Atlétáink ezen kiváló szereplése folytán *érdekesnek ígérkezik a vasárnapi aradi verseny*, amikor a legyőzöttek revansra ígérkeztek. Azt hisszük, tekintve az A. A. C. országoserte mintaszertűnek elismert pályáját, hogy a revansküzdelemből még jobb eredmények fognak következni a Szegeden elértéknél.

Az atléták vasárnapi versenyére — mint értesülünk — holnap záródnak le a nevezések. Eddig különösen a vidéki egyesületektől érkezett nagyszámu nevezés. Biztos résztvevők ezek közül a tomesvári, szegedi, debreceni, nyiregy házi és aradi sportegyletek gárdája. A bajnoki távgyalogló verseny az idén szintén kiváló sportértékű lesz, mert M gyarország két leghíresebb távgyaloglója, *Stancsics* és *Manglits*, kik mindketten többszörös bajnokok e versenyekben és régi rivalisok, kerülnek össze. Ha egyikük vissza nem lép, föltétlenül országos jelentőségű eredménnyel fog végződni e verseny, különösen, ha — mint már említettük — berlini gyaloglók is részt fognak venni benne.

+ Az aradi posta és táviráda tisztviselő sport egyesület vasárnap délután tartotta meg sikerült házi versenyét, melyet szép számu közönség nézett végig. A verseny számok gyors egymásutánban folytak le, s elég szép eredményeket értek el a versenyzők. Az angol mérföldes sikk-

futásra *Steinfeld* Gyula egy szép ezüst dohány szelencét ajánlott fel tiszteletdíjjul. A verseny eredménye a következő: 100 yardos sikkfutás. I. Erbeszkern Sándor 11.2 mp. II. Domsitz János, III. Bernhard Gyula. Diszkoszvetés I. *Berta* János 27.98 cm. II. Stampa Béla, a versenyen kívül dobott *Vásárhelyi Géza* 34.05. Súly emelés 25 kg. súlyzóval I. *Zalay* Sándor 100 emeléssel, II. Hozdovits József, III. Irime Gergely. Súlydobás távolba I. *Berta* János 8.90 m., II. Erbeszkern Sándor, III. Groszmuk József. A versenyen kívül dobott *Vásárhelyi Géza* 11.45 m.-t. Távugrás I. *Balázs* József 5 m., II. Ferenczy István. Versenyen kívül ugrott *Vásárhelyi Géza* 5.36 m.-t. $\frac{1}{4}$ angol mérföldes sikkfutás I. *Zalay* Sándor 57.45 mp. II. Artz Hugó, III. Domsitz János. Gerelyvetés, I. *Berta* János 30.57 m., II. *Balázs* József, III. Stampa Béla. Versenyen kívül dobott *Vásárhelyi Géza* 36.56 m. Magasugrás I. *Erbeszkern* Sándor 150 cm., II. *Balázs* József, III. Domsitz János. 1 angol mérföldes sikkfutás I. *Zalay* Sándor 4 p. 45 mp., *Steinfeld* Gyula ur által ajánlott tiszteletdíj nyertese. II. *Erbeszkern* Sándor, III. Domsitz János. Verseny után fűleslabda játékot mutattak be az első és második csapat között.

A titokzatos sorsjegy-gyártás.

Beszélgetés Csutak Károlyllyal.

„Egy szó sem igaz a vádból.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Egy fővárosi könyvomas hiraása alapján több lap *Bayer* Béla budapesti cinkografusnak egy följelentését közölte, mely szerint id. *Csutak* Károly temetési vállalkozó hamis sorsjegyek gyártására akarta rábeszélni. Az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa ma fölkereste a megvádolt vállalkozót, aki hosszabb nyilatkozatban teljesen alaptalannak mondta az egész vádat.

Csutak Károlynak munkatársunk előtt tett kijelentései a következőképp szólnak:

— Néhány héttel ezelőtt üzleti ügyekben Budapesten jártam. Ekkor elhatároztam, hogy fölkeresem *Bayer* Béla cinkografus műtermét, hogy megbeszéljem vele képes árjegyzékemnek elkészítését. Tekintve, hogy művészi kivitelű munkáról van szó, fővárosi cégnél akartam csináltatni s minthogy *Bayer* utazója Aradon, üzletemben igen szép árjegyzékeket mutatott, *Bayer*t kerestem föl a munka elkészíttetése végett.

Amint Budapesten, a *Kazinczy* utca 32. szám alatti ház második emeleten levő *Bayer*-féle műterembe értem, elsőbben azt mondtam *Bayer*nek:

— Uram, nagyon szép levélpapirfejet akarok csináltatni.

Bayer erre mutatott egynéhányat, de mind feketék és fotográfiák voltak.

— Szébb nincsen? — kérdeztem.

— Van, de otthon a lakásomon.

Ekkor azt mondtam neki, hogy mintán nehezemre esik a második emeletre való föl-mászás, jöjjön föl *Bayer* a mintákkal az én *Royal* szállóbeli lakásomra. Meg is állapodtunk, hogy délután 5 és 6 óra között *Bayer* a mintákkal eljön. A mondott időben a cinkografus a *Royal* szállóba jött és az előcsarnokban beszélgettünk. A mintákat azonban *Bayer* nem hozta el. Beszélgetés közben tétovázó embernek tűnt előttem *Bayer*, aki többek között elmondta, hogy legjobb, ha fényképfelvételeket készíttetek személyzetemről, összes kocsljaimról és ravatalaimról. Ő majd a fényképek után igen szép cinkográfiai munkát csinál. A fényképezés nagyon bajos dolog, válaszoltam neki, mire ő ajánkozott, hogy maga lejön Aradra fotografálni.

— Nagyon szívesen megfizetem az utját, — volt erre a feleletem.

Bayer most másra terelte a beszélgetést:

— Üzleti reklámképek készítésében — mondotta — igen nagy vagyok. A napokban 50 koronás reklámbankókat gyártottam, amelyek éppen olyanok voltak, mint az 50 koronás bankjegyek, azzal a különbséggel, hogy a két ülő figura helyett két állót alkalmaztam. A rendőrség el is kobozta.

— Nálunk is, — mondtam én — egy szegény bózást, aki limonádé-féjét árusít, becsaptak egy ilyen reklámbankóval.

— Mi nagyon sokat árthatunk az államnak, jegyezte meg Bayer. *Lengyel* Zoltánnak is mi csináltuk a másolatokat, kaptunk is érte 20000 koronát.

— Ejnye, ilyen sok pénzt keresnek maguk, — válaszoltam és ekkor hamarosan be is fejeztük a beszélgetést.

— Aznap Aradról telefonon föl hívtak és közölték velem, hogy fiamnak orrvérzése van és *Steinitzer* Kóbi temetését kell rendeznem, jöjjen hát rögtön haza. Meg is mondtam Bayernek:

— Most haza kell utaznom és minthogy Szent István napja közbeesik, mondja meg maga, hogy mikor jöjjen ismét föl, mert három nappal előbb vagy utóbb az már nem hátráz.

— Én haza is utaztam. Augusztus 20-ika után eszembe jutott a dolog és akkor ezt sürgönyöztem Bayernek:

„Várom intézkedését mikor jöhetnek.“

Sürgönyömrre nem kaptam választ, mire pár nap múlva egy ilyen értelmű levelet küldtem a cinkografusnak:

Igen tisztelt Bayer Ur!

Csodálkozom, hogy sürgönyömrre eddig válasz nem érkezett. Igen kérem, legyen szíves értesíteni, hogy mikor jöjjen, esetleg — ha az ön ideje engedi — jöjjen ön le. Különben is egy napi polgári kimenő önre is ráfér.

— Ez a levél reggel elment, — folytatta Csutak elbeszélését — és aznap délelőtti időzést kaptam az aradi rendőrséghez. A rendőrségen azután *Török* Lajos rendőrtiszt fölolvastott nekem egy följelentést és megkérdezett, hogy mi igaz belőle. Én erre azt feleltem, hogy ezt a följelentést csak örült ember tehetné, mert *egy árva szó sem igaz belőle.*

— Elképzeli-e bármelyik józanészű ember — kérdezte most Csutak munkatársunktól, — hogy egy vadidegen embernek, akivel először beszélek életemben, azt mondjam:

— Te, hamisítsunk sorsjegyeket, értékpa pirokat vagy nem tudom mit?

— A rágalmazó lapok ellen ügyvédem, *Sugár* Jenő dr. útján megteszem a bünyenyítő följelentést, mert az mégsem járja, hogy alap talatul meghurcoljanak.

Ezzel Csutak befejezte a nyilatkozatát.

Az aradi rendőrségnek hivatalosan kiadott értesítése szerint négy nappal ezelőtt kihallgatták id. *Csutak* Károlyt, aki a kihallgatás során tagadta a budapesti rendőrségi átiratban foglalt cselekmény elkövetését.

TANÜGY.

(—) A kereskedő tanoncok beiratása Az aradi kereskedő tanonciskola felügyelő bizottsága a következő fölhívást intézi a kereskedő főnökökhöz: A kereskedő tanonc iskolában a beiratások folyó év szeptember hó 2, 3, 4, 5 és 6 án a polgári fiúiskolában — délután 8—5 óráig eszközöltenek. — A beiratkozás alkalmával a tanuló köteles az egész tandíjat és a könyvek árát megfizetni. — Felhívjuk a keres-

kedő főnök urakat, irassák be tanulóikat kellő időben, nehogy a kapitányi hivatal kénytelen legyen a beiratást elmulasztó főnök urakkal szemben a törvény szigorát (400 koronáig terjedő pénzbírság) alkalmazni. A keresk. tan. isk. felügyelő bizottsága.

Kirekedt aradi gimnázisták.

A harmadik osztály megtelt.

Párhuzamos osztályt követelünk.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 2.

Ma reggel valóságos népvándorlás volt az aradi tanintézetek felé. Megkezdődtek a beiratkozások és már a kora reggeli órákban zsufolásig megteltek az iskola-épületek folyosói szülőkkel és diákokkal, akik a beiratás megkezdését várták.

Az aradi kir. főgimnáziumban — amint azt az igazgatóság a beiratásokról szóló jelentésében jelezte — ma délelőtt csakis harmadosztályu tanulók iratkozhattak be. Ez a kizárólagos beiratás a régibb időből fennmaradt, most már megmagyarázhatatlan uzus. Valamikor az aradi főgimnázium harmadik osztályára kimondották a *numerus clausus*-t és 68 tanulónál több nem vétetett fel a gimnázium harmadik osztályába. Azzal indokolták ezt a szigorú rendelkezést, hogy az intézet amugy is tulzsufolt és nincsen elegendő terem a tanulók befogadására.

A numerus clausus minden évben jogosult elkeseredést váltott ki a szülőkből. Akárhányszor megtörtént, hogy olyan diákokat, akik Aradon végezték a két alsó osztályt, *nem vettek föl a harmadikba*, mert a létszám betelt. Aradi szülők kénytelenek voltak tehát gyermekeiket más tanintézetbe adni s csak néha, kivételes esetekben vettek föl aradi diákokat a létszámon túl. E diákoknak beiratását azután a kultuszminiszter jóváhagyásával véglegesítették.

A mai beiratásnak is megdöbbentő eredménye volt. Még a délelőtti folyamán kijelentették az igazgatói iroda előtt várakozó aradi szülőknek, hogy *a harmadik osztályba nem vesznek föl több tanulót, mert betelt a 68-as létszám.* A főgimnáziumban tehát még ma is divik a numerus clausus, amelynek pedig ma már *semmi jogosultsága nincsen.* Régebben, a mikor a liceumban három tanintézet volt, nevezetesen a főgimnázium, főreáliskola és tanítóképző, némileg indokolható volt a számhoz-kötöttség, mert egy parallel harmadik osztály létesítésének útját állotta az, hogy nem volt elegendő tanterem.

Egy esztendeje, hogy a tanítóképző intézet beköltözött új palotájába és így számos tanterem felszabadult. A főreáliskola a liceum-épület földszintjén helyezkedett el s a főgimnáziumnak megmaradt az egész emelet. Tanterem tehát volna bőven. Nem tudjuk, hogy mire használták fel a megüresedett termeket. Lehet, hogy egyik üres teremben tartják meg az ének-oktatást, vagy gyorsírást, vagy egyéb más rendkívüli tárgyat adnak benne elő, amire azelőtt a rajzteremben bőséges hely volt, de még így is van elég osztályteremmé átalakítható helyiség.

Az idén tehát semmi akadálya sem volt annak, hogy egy parallel-harmadik osztályt létesítsenek és az igazgatóság előre intézkedést kérhetett volna a kul-

tuszminisztertől egy új osztály nyitására. Hogy ez miért maradt el, nem tudjuk.

A szomorú valóság előttünk van. Számos aradi diák kiszorult az aradi gimnáziumból, mert nem tudott kellő időben az igazgatói irodába tolnakodni. Aradi szülők kénytelenek más intézetbe vinni gyermekeiket, mert nem fért össze izlésükkel, hogy könyökükkel szorítsanak maguknak utat az igazgatói irodába s mert a főgimnáziumnak szigorú statutumai vannak a létszámot illetőleg.

A dolognak ilyen egykedvűen való elintézésébe nem lehet belenyugodni. Aradi polgárok gyermekeiről van szó. Aradi polgárok megkövetelhetik azt, hogy gyermekeik ott járjanak iskolába, ahol a szülők személyesen felügyelhetnek azoknak előmenetelére és viseletére. Az igazgatóságnak sürgősen kell intézkednie, hogy a kirekedt diákok helyet kapjanak az iskolában. Ha pedig az igazgatóság a régi szokás alapján alkotott szabályra hivatkozva nem hajlandó a numerus clausus megszüntetése iránt intézkedni, úgy az *Aradi Közlöny* szerkesztősége maga indítja meg az akciót az aradi diákok érdekében.

Tisztelettel bejelentjük a főgimnázium igazgatóságának, hogy amennyiben a keddi nap folyamán táviratilag nem intézkednék egy párhuzamos harmadik osztály felállítására iránt, úgy az Aradi Közlöny sürgöny útján kedden este egyenesen *Apponyi* Albert gróf közoktatásügyi minisztert keresné meg aziránt, hogy vessen véget a főgimnáziumnál uralkodó anomáliának. Mert türehetetlen, hogy aradi szülő numerus clausus miatt kénytelen legyen Csabán, vagy Temesvárott iskoláztatni a gyermekét.

HIREK.

Hétköznapok.

Arad, szeptember 2.

A motorosok nagy benzincsapot izzadva hozzák a környékbeli apró nebulókat, a vakáció arany szabadságából a hétköznapok nehéz rabságába. A vonatok és egyéb járművek megrakodva vannak elszomorodott gömbölyű fejekkel, pöttön kis emberekkel, akiket már asszentálnak a szigorú tanárbácsik a különböző tudományok kaszárnyáiban.

Fészkekben meghajszolt madárfiókák, a megkergetett csudaszárnyu lepkék, a szörnyű mutatványokra dresszirozott kis komondorok nyugodtan folytathatják a maguk pusztai dzsungel életét: megszabadultak már apró ragadozóiktól, a fészekirtó, pudlikergető, lepkevadász, sárkányeregető kis indiánoktól, akikre ismét ráteszi a civilizáció a kezét és a kultúra a bilincseit.

Szegény kis gyerekek! Be hamar lefonnyad arcotokról az a szép két rózsza, amit a gyermekévek boldog szabadsága fakasztott. Be hamar kiülnek a ráncok kicsiny gondterhes homlokotokra, ahol két erek ütköznek ki majd a napbarnított pirt feiváltó sápadtság alól. Be hamar rátok nehezedik az élet, az emberi boldogulás véres cirkuszának gyötrelmeivel.

Ti még nem tudjátok, hogy mi maradt ott mögöttetek a száguldó vonat füstjében. Nem érzitek, mi tü-

nik el a rohanó vasszörnyeteg útján. Nem tudjátok felfogni, hogy minő nagy küzdelmes, halálos torna sokszor az a viaskodás, amelyhez most kezdik edzeni a ti kis lelketeket. Ó ti elfogott, igába kényszerített kis vadoncok, ti csak apró elmétek remegő ösztönével sejtitek, hogy valami fáradalmakat rejtő helyre visznek beneteket.

Ti, az élet gályájára vitt szegény kis páriák, mától kezdve megindultok a tudás forrása felé és ki tudja, melyikötök hová jut el? Vége a ti gyermekségtek ragyogó, csak tíz hónap múltán visszatérő nagy ünnepének.

Kezdődnek a hétköznapok és virágos rét, gyümölcstől roskadozó kertek helyett négy fal felé bandukoltok, hogy szük padok közé szorítva embereket faragjanak belőletek.

— **Kossuth Ferenc az aradi Kossuth-asztal társasághoz.** A Kossuth-asztaltársaság Lajos napja alkalmával tudvalevőleg fényesen sikerült estélyt tartott, amelynek alkalmából táviratilag üdvözölte **Kossuth Ferenc** kereskedelmi minisztert. A kereskedelmi miniszter ma a következő szövegű sürgönyvel köszönte meg az üdvözlőt. „Köszönöm hazafias megemlékezésüket. — Őrizzék meg honfitui erényeiket. **Kossuth.**”

— **Budavár visszavételének évfordulója.** Ma volt 221 ik évfordulója annak, hogy Budavára a török hódoltság alól ismét magyar kézre került. Ez alkalommal a budavári koronázó templomban ünnepi szent mise volt, melyet **Nemes Antal dr. praelátus**, budavári apátplébános mondott.

— **A király a jubiláló tábornokokhoz.** A közös hadsereg rendeleti közlönyének legújabb száma két királyi kéziratot közöl, amelyekben a felség **Paar Ede** gróf lovassági tábornok főszárnysegédnek és **Albori báró** tábornok főcsapatfőfelügyelőnek 50 éves katonai szolgálati jubileumok alkalmából elismerését fejezi ki és utóbbinak a katonai érdemkereszt gyémántjait adományozza. **Geldern Egmont** Gusztáv grófit, a műszaki csapatok főfelügyelőjét hasonló jubileuma alkalmából a király a Lipórend nagykeresztjével tüntette ki.

— **A meggyilkolt cár emlékezete.** Pétervárról táviratozzák: A cár, a cárné, a görög királyné, az itt időző nagyhercegek és nagyhercegnők, valamint a diplomáciai kar tagjainak jelenlétében tegnap szentelték fel a Krisztus feltámadásáról elnevezett új templomot, amelyet II. Sándor emlékeztére emeltek azon helyen, ahol a jelenlegi cár nagyapját egy bomba megölte. Az egyházi ünnepély után a cár, valamint a cárné szemlét tartottak a csapatok fölött és a Péter és Pál-székesegyházban meglátogatták II. és III. Sándor cár sírját, majd hajón visszatértek Péterhofba. Az új templom belsejében azon a helyen, ahol II. Sándor cárt meggyilkolták, fekete gránitoszlopokból készült kápolna áll, amely alatt az uttestet meghagyták, úgy, ahogy a merénylet idejében volt.

— **Az imperátor rex ismét szónokolt.** Münster-ből táviratozzák: **Vilmos** császár tegnap az országos muzeumban beszédet mondott, melyben kifejtette, hogy Westfalia fényes példáját mutatja annak, hogyan lehet békés uton a történelmi, vallási és gazdasági ellentéteket összeegyeztetni a közös haza iránti hűségben és szeretetben. Gazdasági szempontból a provincia igen örvendetes képet nyújt. A mezőgazdaság érdekeit mindenkor szívén viseli. Az ipar, nemzetünk büszkesége alkalmat ad a

munkásoknak a tevékenységre. Még *nagyatyjától örökölte a munkások jólétéért való gondoskodást.* A szociális gondoskodás terén hűségesen ragaszkodik ezen örökéhez. A westfaliai békés egyetértést Németország többi részeiben is látni óhajtaná. Ezen egyetértésre vezető hathatós eszköz a vallás. A Megváltó példája buzdít legjobban a békés egyetértésre. Ez legjobban a polgárok, munkások és földművelők szeme előtt és akkor karöltve fognak a közös haza iránt érzett szeretettel és hűséggel működni.

— **Megölték a perzsa nagyvezért.** *Tehéran-ból táviratozzák:* A nagyvezért tegnap este, amidőn a parlamentből eltávozott, egy ismeretlen tettes megtámadta és lelőtte. A merénylet ezután — hir szerint — öngyilkosságot követett el.

— **Semsey László — gróf.** A király a minisztertanács előterjesztésére Semsey László kamarás, országgyűlési képviselőnek és törvényes utódainak a magyar grófi méltóságot, és ugyneki, mint törvényes fiutódainak egyszersmind az örökös főrendiházi tagság jogát adományozta. Kesselekeői báró Majthényi László belső titkos tanácsos báró rangját és örökös főrendiházi tagsági jogát a király Majthényi Ádám mezőnyárádi lakos, földbirtokos fiára, ifj. Majthényi Lászlóra és ennek törvényes utódaira; illetve törvényes fiutódaira kiterjesztette.

— **Panaszkérvény a belényesi választás ellen.** Budapestről jelenti tudósítónk: A belényesi mandátum ellen főleg azok a függetlenségi képviselők akarnak petíciót beadni, akik a választáson jelen voltak. Miután azonban a petíció költségeit aligha hozzák össze, elhatározták, hogy a mandátum megsemmisítése iránt a képviselőházhoz *panaszkérvényt fognak benyújtani.* Ez esetben sietve megsemmisítenék a mandátumot. Ennek azonban sok értelme nem lenne, mert a kerület másodsor is biztosan megválasztana *Lukácsiu* László drt.

— **Az aradi automobil-közlekedés.** Aradvárosi jogügyi bizottsága *Varjassy* Lajos polgármester elnöklésével ma délután ülést tartott, amelyen az automobil omnibusz-közlekedésre vonatkozó szabályrendeletet tárgyalták. Az ülésen néhány jelentéktlenebb módosítást tettek a szabályrendeleten, amelyet már az e havi közgyűlés elé terjeszt a tanács.

— **A hadgyakorlatok áldozatai.** *Bécsujhelyről táviratozzák:* A mai napon befejezett hadosztálygyakorlatok a beérkezett jelentések szerint nagyon szomorú következményekkel jártak. Amennyire a tegnap óta itt elszállásolt 14. és 15. Landwehrgyalogezredetől kitudni lehetett, ezeken a több heti rendkívüli fáradalmakkal összekötött gyakorlatokon *egész sorozata fordult elő a halálesetnek.* Ilyen eset történt a 14. gyalogezredben is. Ott augusztus 21-én beteget jelentett *Karbonschek* Károly tartalékos családapa, de kényszerítették, hogy tovább meneteljen. Másnap eszméletlenül összeesett, úgy, hogy be kellett vinni a bécsujhelyi katonai kórházba, de *szállítás közben meghalt.* Ez eset után a tartalékosok nem mertek többet beteget jelenteni, mert egyes katonákat, miután őket a vizsgálat alapján egészségeseknek jelentették ki, megbüntettek. Azt állítják, hogy *Karbonschek* is ilyen tévedés áldozata volt. Egy másik tartalékos, aki szintén összeesett menetelés közben, a bécsujhelyi csapatkórházban meghalt.

— **A Máv. francia pénzcsoport kezében.** Budapestről jelenti: Egy francia pénzcsoport levelet intézett *Bauer* Gábor dr. fővárosi ügyvédhez, amelyben egy valóban óriási üzletköz-

velítésre szólítják fel. Ez a pénzcsoport, amely a külföldön már több nagyobb vasutvonalat váltott magához, a Máv. összes vonalait szándékozik megvenni s azokért *ötezer millió frankot ajánl.* A diszkrétebb kiadásokra 100 millió frankot hajlandó költeni. Hogy az üzlet létrejön-e, az a kedvező ajánlat dacára is igen kétes.

— **A romániai hatóságok rémlátása.** *Prededől* jelentik, hogy újabban feltűnően megszaporodtak a román kiutasítások. A románok ugyanis a nekik nem tetsző román alattvalókat nyakrafőre kiteszik a magyar határra s többet egyáltalában nem is törődnek a kiutasított ember sorsával. — A kiutasított románok a magyar határrendőrségnél emiatt panaszt tettek s egyuttal azt is elmondták, hogy jogtalanul utasították ki valamennyiüket. A határrendőrség ekkor visszaküldötte a kiutasított románokat, a román hatóságok azonban nem fogadták el őket. Végre úgy vették elejét a román hivatalos közegek a sok zaklatásnak, hogy felszólították a csendőrséget, hogy az ilyen többször visszatért, de mindenkor elutasított embereket, ha ujjól jelentkeznének, *egyszerűen löjjelek le.* A kiutasítás oka főleg a közelmúltban történt parasztlázadás. Azóta a hatóságok mindenkiben anarchistát gyanítanak s eddig mintegy 900 munkást utasították ki.

— **Aradi gazdák a pécsi kongresszuson.** A gazdatársadalom ez évi mozgalmának legkimagaslóbb pontja a szeptember hó 3-ikán és 4-én Pécsen tartandó VIII. országos gazdakongresszus lesz, amelyen *Dardnyi* Ignác földművelési miniszter elnöklése alatt a gazdatársadalom leg-sürgősebben megoldandó kérdéseit fogják tárgyalni. Az első napon szeptember 3-án *Zselénski* Róbert gróf tart előadást a földreformról, továbbá *Rubinek* Gyula, az OMGE igazgatója a mezőgazdasági érdekegyesületéről. Az *aradme-gyei gazdasági egyesület* küldöttségileg vesz részt a pécsi országos gazdakongresszuson. A küldöttség tagjai: *Vásárhelyi* József, *Purgly* László, *Fribeisz* Miklós, *Récegy* Miklós, *Soly-mossy* Lajos báró és *Kelner* Iván egyesületi titkár. A tenyészállat kiállítását tegnap nyitották meg.

— **Francia legionáriusok Casablancában.** *Tanger*-ből táviratozzák: A városban állandóan pánik uralkodik. Egy gőzös számos családdal távozott el Algezirászból. Az európaiak legnagyobb része a jövő héten küldi el családját. A Nive szállítógőzös egy zászlóalj idegen legionáriussal Casablancába indult. Hétfőn a Samrok egy újabb zászlóalj legionáriust és löszert szállít Casablancába.

— **Achim és a polgári radikálisok.** Sopronból táviratozzák: Az országos polgári radikális párt Sopronban vasárnap értekezletet tartott, amelyen *Achim* András, a parasztpárt vezére, volt országgyűlési képviselő is részt vett. Achim az értekezleten nagy beszédet mondott, amelyben élesen kikelt a koalíció ellen, majd kijelentette, hogy a parasztpárt *csatlakozik* az országos polgári radikális párthoz.

— **Aradról kitiltott szerb színészek.** Az aradi rendőrség tegnap letartóztatta *Vukovics* Voisláv belgrádi színészt és feleségét, színészi nevén *Brankovics* Micit. A színészpár Aradon egy Temesvárott állítólag rendezendő szerb színjelőadásra jegyeket adott el, a pénzt felvette és el is költötte. A kihágási bíróság két napi elzárásra ítélte *Brankovics*ukat, akik az ítélet ellen felebeztek. A rendőrség erre *kitiltotta* őket Aradról.

— **Sztrájkoló bányamunkások.** Nagybányáról táviratozzák: Az összes nagybányai munkások, valamint a veresvízi bányamunkások, ösz-

szesen mintegy 600 ember ma sztrájkba lépett. Miután zavargásoktól tartanak, a csendőrség katonai segítséget kért. Azt hiszik, hogy a környék munkásai csatlakozni fognak a sztrájkolókhöz.

— **Ostromállapot Susakon.** A fiumei tüntetés újabb részleteiről a következőket táviratozzák Fiuméből: Vasárnap az Abbázia melletti Voloskában a Szokol egyesület zászló avató ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyre a szokolisták külön hajón mentek Fiuméből Voloskába. A hatóságok, tüntetéstől tartva, megtették a kellő óvintézkedéseket, s a csendőrséget és rendőrséget készenlében tartották, sőt a közelben felfegyverzett pénzügyőrököt helyeztek el. Mielőtt a külön hajó visszajött volna Fiuméba, az olaszok ellepték a kikötőt. Ennek dacára, mikor a szokolisták kiszálltak a hajóról, horvát nótákat énekeltek, mire az olaszok szintén nótázással, majd köhajtással feleltek. Ebből verekedés keletkezett, ami rendőri beavatkozást vont maga után. Erre mindkét részről, sőt még a bárkákból is több revolverlövés történt. A lövések a tömegben óriási pánikot idéztek elő. A rendőrség és a csendőrség csak késő éjjel tudták a rendet helyreállítani. A hatóságok kellőleg intézkedni nem tudtak, mert sem a fiumei kormányzó, sem helyettese nincs otthon. Késő éjjel táviratozzák, hogy ma reggel a Jellasicz ezred 4. százada Fiuméba érkezett. *Susakon holnap reggel valószínűleg proklamálni fogják az ostromállapotot.*

— **Az aradi szociálisták új titkára.** Az aradi szociáldemokrata-párt titkári állása Gallovich Károly temondása folytán megüresedett. A pártvezetőség szabályszerűen kiírta a pályázatot s a választást mára tűzte ki. A szakszervezetek bizalmi férfiai ma este nyolc órakor összegyűlekeztek, hogy választás útján betöltsék a megüresedett párttitkári állást. A pártvezetőség azonban mellőzve a pályázatot felolvasta a központnak leiratát, amelyben értesíti az aradi pártot, hogy *Schönherr* Józsefet ideiglenes párttitkári minőségben lerendeli Aradra. A központ egyúttal megígérte, hogy most teljes erővel azon lesz, hogy az aradi munkás-kérdést rendezze. A szakszervezetek bizalmi férfiai a központ értesítését tudomásul vették.

— **Szerencsétlenség Flóbert-puskával.** Budapest-ről táviratozzák: Végzetes szerencsétlenség történt tegnap a pestmegyei Felső-Gödör, *Hajcsi* György dr. földbirtokos házában, ahol a földbirtokos 18 éves fia egy hat milliméteres Flóbert-puskát mutogatott egy béres fiának, azt magyarázva neki, hogy hogyan kell elsütni. A béres fia kezébe fogta a puskát és babrálás közben elsütötte. A következő pillanatban a földbirtokos fia holtan bukott a földre. A golyó szíven találta. A Hajcsi-család iránt általános a részvét.

— **Kolera Máramarosmegyében.** Máramaros-szigetről táviratozzák: Alsó Visó községben az utóbbi időben feltűnően sok haláleset fordult elő. A halálozást a legtöbb esetben hányás és gyomorfájás előzte meg. Az orvosi vizsgálat és boncolások megállapították, hogy a halálesetek legnagyobb részét a *kolera nostra* okozta, amelyet a románok Galiciából hoztak át Magyarországra. Az osztrák határ lengyel

falvaiban naponként 5–6 kolerás haláleset is történik. Máramaros megyében az esetből kifolyólag nagy a rémület, s már fel is irtak a belügyminiszternek a szükséges intézkedések megtétele iránt.

— **Halálozás.** Id. *Leitner* János tegnap este, hetvenkét éves korában meghalt. Az elhunytban *Leitner* Győző volt aradi postafőtiszt atyját gyászolja.

— **Szerencsétlenül járt postafogalmazó.** Temesvárról táviratozzák: *Mayer* Emil dr. postafogalmazó, egy újvidéki szállótulajdonos fia ma egy idegen nő kíséretében megszállott egy szállodában. *Mayer* Emil liften akart az emeletre menni, amelynek gépezetét ő maga kezelte. Mikor látta, hogy a lift nem áll meg az első emeleten, kiugrott belőle s a mélységbe zuhant. Annyira összetörte magát, hogy néhány perccel később meghalt.

— **Véres lakodalom Aradon.** Vasárnap éjjel Gáj-külvárosban egy parasztlány leszurta a barátját, mert ez az ő szíve választottjával táncolt. Vasárnapon volt *Tirszin* István fiának lakodalma. Este az örömapa házában lakomára gyülekezett össze a násznép, amelynek sorában ott voltak *Sztojka* Vaszília és *Berár* György is. A lakoma után, amelyen természetesen jól beboroztak a legények, tánc következett. Éjjel után *Sztojka* eltávozott a mulatságból. Alig lépett ki az utcára, *Berár* eléje toppant és egy késsel a balcombjából szurt, azután elmenekült. *Sztojka* segélykiáltásaira a lakodalmas nép kiszaladt az utcára és a megsebesült legényt a lakására szállította. Közben telefonon értesítették az esetről a rendőrséget, ahonnan *Török* Lajos ügyeletes rendőrtiszt, *Hecht* Adolf dr. és *Mészáros* Gábor dr. kerületi orvosok mentek ki Gájba. *Török* kihallgatta a megsebesült legényt, aki elmondta, hogy *Berárral* a legjobb barátságban él s azt hiszi, azért szurta meg a barátja, mert a lakodalomban az ő szeretőjével táncolt. A merénylő ellen megindítják a büntető eljárást. *Sztojka* sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

— **Megszűnt postai gyűjtőhely.** Az aradi postafőnökség közli, hogy a Tökölly-téren levő 1. számú postai gyűjtőhely folyó év augusztus hó 31.ével megszűnt.

— **Az öngyilkos joghallgató temetése.** A pénteki szerelmi tragédia áldozatát, az öngyilkos *Jakabffy* Gyula joghallgatót vasárnap délelőtt szállították a csanádmezei *Kupára*, ahol vasárnap délután négy órakor a család részvételével örök nyugalomra helyezték. A *Jakabffy*-család sírboltjában friss virágok és szalagos koszorúk jelölik meg a helyet, ahol *Jakabffy* Gyulának, a boldogtalan szerelmesnek földi maradványai nyugsznak.

— **Tűz. Józászhelyen,** amint tudósítónk írja, ma *Lupei* Gligor földmivesnek két háza leégett. A tűzhöz kivonult a gurahonci tűzoltóság és a nagyobb veszedelmet elhárította. A kár jelentéktelen, a leégett házak kis értékűek voltak.

— **Öngyilkosság a fegyvergyakorlaton.** Nagyváradról érkeznek a hírek, hogy a Belényesen gyakorlatozó 38-ik gyalogezred egy káplárja *Mannlicher* fegyverével öngyilkossági szándékkal magára lőtt. Az öngyilkost súlyos sérüléssel a csapatkórházba szállították. *Szentiványi* Eleknek, a máv. aradi üzletvezetőség ellenőrének Jenő fia a cs. és kir. 38. gyalogezredben szolgál, mint káplár. A fiu Aradon hosszú időn

át udvarolt egy feltűnő szép cukorgyári munkásleánynak. A szülők érthető idegenkedéssel nézték a fiu szerelmét és minden áron azon voltak, hogy a fiatalos feibuzdulást valamely komolyabb lépés ne kövesse. *Szentiványi* Jenő a 33. gyalogezreddel a belényesi nagy gyakorlatokra ment. Ezt az alkalmat használta fel a kis munkás leány, hogy jegyet váltson egy iparossal. A fiu szülei értesítették fiukat a lány eljegyzéséről, amit a fiu annyira szívére vett, hogy tegnap délután szolgálati fegyverével mellbe lőtte magát. A szerencsétlen fiut be szállították a nagyváradai csapatkórházba. Az öngyilkosságról *Hendl* százados kiméletesen értesítette *Szentiványi* Eleknek, aki a szomorú hírvétele után Nagyváradra utazott.

— **Marosba fult aradi diák.** *Müller* Artur 17 éves diák, az aradi főreáliskolának Vöd osztályu tanulója a napokban fürödni ment a Marosba, az ugynevezett temesvári-híd alá. A fiatal diákot a sebes víz elsodorta s *Müller* Artur halálát lelta a hullámok között. Atyja, *Müller* Vilmos vaggongyári öntőmester jelentést tett fia eltűnéséről a rendőrségnek, amely mindenütt kereste. Vasárnap délelőtt a tornaegyesület regatta-házánál kifogták a Marosból a tragikus véget ért diák holttestét, amelyet az alsó temető halottaskamrájába szállítottak.

— **Gyilkosság Ágyán.** *Hady* Sándor ágyai földmives tegnap este az udvarán régi haragosával, *Vékony* Józseffel találkozott, akit egy baltával agyonütött. A gyilkost a csendőrök ma behozták az aradi ügyészség fogházába.

— **Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok** ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

TORVÉNYKEZÉS.

— **A közgyám merénylője.** A szeptemberi esküdtszéki ciklus ma kezdődött meg. Ma az esküdtszék előtt *Brinda* Antónia 38 éves butyinyi földmivelő állott, aki ez év áprilisában *Popa* György községi közgyámot egy hagyatéki pörből kifolyólag egy revolverlövessel súlyosan megsebesítette. A vádlott a mai főtárgyaláson beismerte bűnét, de azzal védekezett, hogy részeg volt, amikor a közgyám ellen elkövette a merényletet. *Brinda* elmondta, hogy *Popa* 600 koronát kért tőle azért, hogy egy hagyatéki ügyét kedvezően elintézzék. A pénzt átadta a közgyámnak, aki egy lépést sem tett az érdekében. Többször visszakérte a pénzt, de *Popa* nem volt hajlandó visszaadni. Minthogy a mai napon még számos tanút hallgattak ki, *Köller* János törvényszéki bíró, az esküdtszéki tárgyalást vezető elnök a tárgyalás folytatását holnapra tűzte ki, amikor ítélelethozatalra is sor kerül.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 2.

Elkelt 15,000 métermáza 5 fillérrel olcsóbb áron. Kinálat és vételkedv korlátolt. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Búza októberre	11.40—11.41	11.45—11.46
Zab októberre	8.10—8.11	8.10—8.11
Ross októberre	9.70—9.71	9.75—9.76
Tengeri 1908 májusra 6.66—6.87		6.92—6.93

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	639 75
Magyar hitelrészvény	749 50
Osztrák-magyar államvasuti részvény 662 25	
Déli vasút	157 50

BRAUN MIKSA

A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének SZÁLLÍTÓJA
Szolid szabott árak!

Férfi és gyermekruha áruháza
ARAD,
Szabadság-tér 20., Gr. Nádasdy-palota.
Telefon szám 577.

KÜLÖN
mértékosztály.
Szolid szabott árak.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 2 —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilo grammon felül sulyban ——— fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 135—138 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 126—137 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 137—138 fillérig.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 2. —

Központi szálloda. Ozv. Ottrubán Gergelyné birtokosnő Budapest. — Wami Elemér hadnagy Szeged. — Schatz Nándor építőmester Pancsova. — Bolgár Sándor kereskedő Temesvár. — Schwarcz Béla kereskedő Temesvár. — Keppich Vilmos kereskedő Budapest. — Vank Nicodém kereskedő Nagykanizsa. — Osterreich Manó nagykereskedő Szolnok. — Papp Zoltán magánzó Eger. — Major László magánzó Budapest. — Rosenthal Ignácz üzemi vezető Körösbánya. — Hirschl Irén magánzó Somlino. — Menczer Adolf kereskedő Budapest. — Mocsonyi Sándor birtokos Kápolnás. — Mocsonyi József birtokos Kápolnás. — Vukovics Gábor birtokos Kápolnás. — Szirmay János plébános Ujszentanna. — Zonarin Péter uradalmi titkár Bistis. — Mocsonyi Antal nagybirtokos Bistis. — Pényes Samu dr. szerkesztő Budapest. — Reisenberger Lajos dr. járásorvos Nagyszében. — Haas Ottó dr. orvos Segesvár. — Fábrián Gyula mérnök Gyulafehérvár. — Schreiber Mór utazó Budapest. — Deutsch Róbert nagykereskedő Facset. — Tenner Samu kereskedő Dombóvár. — Dénes Jakab dr. ügyvéd és neje Buttyin. — Juhász Antal huszárhadnagy Szeged. — Semmel József kereskedő Budapest. — Dworak Albin gyáros és neje Prága. — Keresztes Lajos jegyző és fiai Csermő. — Muzslay Zoltán inézó Seprős. — Ozv. Vegén Sándorné tanítónő Kolozsvár. — Pényes Béla mérnök Budapest. — Lunzer Pál hivatalnok Budapest. — Weingärtner Frigyes hivatalnok Budapest. — August Ádám gyáros Breslau. — Kondeffy Ferenc hadnagy Beszterce. — Csiky Dénes birtokos Seprős. — Kohn Gusztáv birtokos Szeged. —

Fehér Kereszt-szálloda. Szalai Károly tanító és író Budapest. — Vincze Imréné vezérigazgató neje Törökszentmiklós. — Kis Leo büvész Budapest. — Kohn Mór kereskedő Puj. — Rottenberg Jenő igazgató Budapest. — Swartz Mór fatermelő Szászrégen. — Mahunka Béla állami tisztviselő Budapest. — Lechak Albin gyáros München. — Weisz Arthur fakereskedő Berlin. — Vas Emil hivatalnok Budapest. — Holicser Alfréd elnök Bécs. — Schwartz Gusztáv ügyvéd Bécs. — Beck Antal tanár Gyöngyös. — Epstein Sándor nagybirtokos Szolnok. — Krekevis Pál borkereskedő Zágráb. — Faller József ny. alispán Eger. — Elzer István gyáros Mistek, Morvaország. — Friczel József nagykereskedő Rumburg. — Rozenfeld Mór magánzó Nagysomkut. — Teleki László gróf képviselő Kóvárhosszúfalu. — Goldstein Mór dr. ügyvéd Érsekújvár. — Pajor Sándor végrehajtó Nagy-Enyed. — Kanics Zsigmond utazó Budapest. — Engel József utazó Budapest. — Kreiner Jenő utazó Budapest. — Gutman Sándor utazó Bécs. — Singer B. utazó Bécs. — Hernai József utazó Bécs. — Krausz Gyula utazó Budapest. — Kárász Andor utazó Fiume. — Gulács Lipót utazó Budapest. — Pridler Zsigmond utazó Prága. — Wolf Herman hivatalnok Ruszmoivavica. — Erdélyi István mérnök Budapest.

Vass szálloda. Farkas Adolfné magánzó Okörös. — Perzin Miklós r. tiszt Orsova. — Steiner Soma utazó Szeged. — Timon Aurél jogász Budapest. — Massand Ilon tanítónő Menyháza. — Menzer Bernát utazó Budapest. — Szilágyi Jenő magánzó Borosabes. — Manger Árpád tanító Világos. — Kiss János művész Budapest. — Scheibling J. hittanár Temesvár. — Kolsch Á. utazó Bécs. — Weisz József utazó Bécs. — Spitz Viktor utazó Prága. — Csulyák Rafael kereskedő Vinga. — Goldman Adolf utazó Temesvár. — Zuckerman I. utazó Budapest. —

NYILTTÉR.**Köszönetnyilvánítás.**

Mindazon kedves ismerős és jó barátunknak, kik szeretett gyerme künk

MÜLLER ARTHUR

végtségességén, úgy személyes megjelenésökkel, részvét nyilatványaik, avagy koszoruk küldésével igyekeztek mély fájdalomunkat enyhíteni, ez uton mondunk hálás köszönetet.

Arad, 1907. szeptember 2.

2127

Müller Vilmos és családja.

Nyilatkozat.

Az Arad és Videke, az Aradi Újság s több fővárosi lap Bayer Béla feljelentését közli, a melyre kijelentem, hogy én az illetőt nem ismerem, veie soha nem beszéltem, sőt több egy événél, hogy Budapestem sem jártam — minek következtében rágalom az egész, melyért úgy ellene, mint az illető lapok ellen feljelentést teszek.

Arad, 1907. szept. 2.

Ifj. Csutak Károly.

A fenti nyilatkozatra kijelentem, hogy Bayer Bélával Budapesten én beszéltem üzleti cilisik megrendelése dolgában, de hogy hallatlan vádaskodását miből meríti, el nem tudom képzelni. Ha a feljelentés tőle ered, úgy azt kell hinnem, hogy tébolyodott, de nincs kizárva, hogy ellenségeimtől ered, kik megrontásomra eszelték ki ezt a rettenetes hajsztát, különben úgy Bayer, mint a lapok ellen feljelentést teszek.

Arad, 1907. szept. 2.

2128

ids. Csutak Károly.

Tekintetes

Földes Kelemen gyógyszerész urnak

Aradon.

Mélyen tisztelt gyógyszerész ur!

Az itteni gyógyszerertárban vásároltam az Ön által feltatalt nagyhirű Margit cramet, ennek a rendkívüli szernek a hatása olyan meglepő volt, hogy nem mulaszthatom el Önnek ezen ritka találmányért szívből gratulálni.

Arcomról az összes szepők és pattanások mind elmulottak, arcbőröm sima és fehér lett. Isten áldja meg gyógyszerész urat, kívánom, hogy készítményét a föld kerekén minden nő használja.

Arcom oly fiatal és szép, pedig 45 éves vagyok, de úgy nézek ki, mint egy 20 éves leány.

A midén felhálalmazom, hogy levelem nyilvánosságra hozza, maradtam hálás tisztelője

Kovács Elza,

Hódmezővásárhely, Mihály-u. 59.

Tanfny Ida

2066

zongoratanitónót,

tanítványai az órák beosztása végett, lakásán találhatják délután 4-től 5-ig.

Augusztus 31-ikétől!**Attila-tér 4. sz.**

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő

KÖZPONTI SZÁLLODA.**APOLLÓ-csoport.**

Igazgatók: Ormai és Roland.

MIA**Szenzációs ujműsor! 12 attrakció!**

Teljesen új személyzet.

Mr. et Mme Roux Francia Fantoches színházukkal.

Valie Brown néger zenetanár. A császártrombitás.

Charles Depford létraművész Ósbudavarából.

Helga és Ottó a 2 csodagyermek.

Zeliescu román nemzeti táncosok

és a többi attrakciók.

Szigorú családi műsor!

Kezdetek este 8 órakor. 1856

Belépő-díj: I. hely: 1 kor. 50. II. hely: 1 kor.

Esős időben a teremben.

Félreértések kikerülése végett.

A nagyérdemű közönségnek szíves figyelmébe hozzuk, hogy közel 50 év óta fennálló üzletünk

csakis Atzél Peter-utca**„Fehér-Kereszt“-szálloda**

épületében van és semminemű más hasonló nevű céggel összeköttetésben nincs.

Üzletünket továbbra is a nagyérdemű közönségnek ajánlva, vagyunk

teljes tisztelettel:

2103

Ifj. Klein Mór

könyv-, papir- és zenemű kereskedése

hírlapterjesztési vállalata

Arad, „Fehér Kereszt“-épület.

Az összes iskolákban előírt tankönyvek és tanszerek állandóan raktáron vannak.

Eladó

a Bathyány-utca 31-ik számú

emeletes ház,

mely a város egyik legszebb pontján: a Fischer Eliz és Kohn J.-féle bérpaloták között fekszik.

Ajánlatok alulírott tulajdonoshoz intézendők.

Láng Győző

Ujvidék, Kigyó-utca 4. sz.

2099

Patent gyermek harisnyák

női- és férfi harisnyák, keztyük ellismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott, olcsó árak mellett
Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. Vidéki megrendeléseket legpontosabban intézem el.

Iskola- könyvek

és

iskolaszerek

az összes aradi és vidéki
iskolák részére

Ingusz

I. és Fia

könyvkereskedésében

Arad,

267

Weitzer János-utca

Képviseelő:
Ungár Mór
Budapest, Rákóczy-ut 62.

Krausz Paulin

könyvkereskedésében
Atzél Péter-utca. (Szinház épület)

Iskola-könyvek

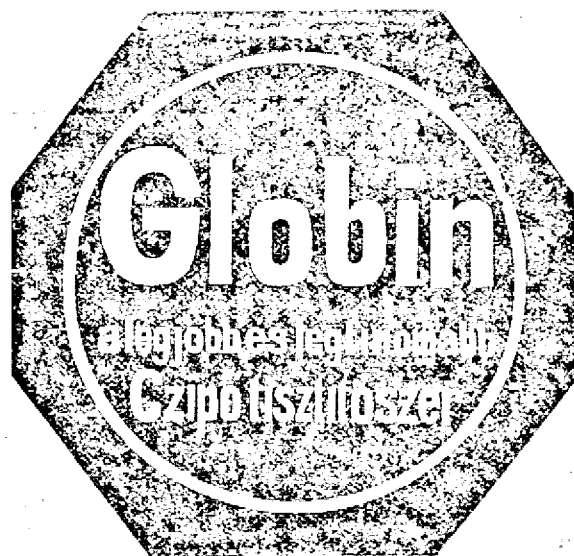
az összes tanintézetek részére.
Tiszta használt könyvek
félárban!

Rajz- és írószerek
elsőrendű minőségben,
olcsó árban.

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin

könyvkereskedése. 2087

VI 3993

Iskolakönyvek

1907—8-ra.

KERPÉL IZSÓ

könyv- és papirkereskedése
Aradon, Andrassy-tér 20. szám,
(Fischer Eliz-palota.)

Van szerencsém tisztelettel tudatni,
hogy üzletemben

iskolakönyvek

az összes helybeli és vidéki tanintézetek
részére az előirt legújabb kiadá-
sokban, tiszta és kifogástalan
állapotban,

használtan is,

félárban

leggondosabban fertőtlenítve,
kaphatók.

Minden tölem vásárolt tankönyv használha-
tóságáért szavatolok.

Az összes tanszerek

u. m.: füzetek, rajztömbök, vonal-
zók, körzők, festékek, stb. első-
rendű minőségben és nagy választékban vannak raktáron. 2104

Az izraelita ünnepekre való
makzoro és imakönyvek

üzletemben nagy választékban kaphatók.
Igen jutányos árak,

gyors és pontos kiszolgálás!

A n. é. közönség szives pártfogását
kéri kiváló tisztelettel

Kerpel Izsó,

könyv és papirkereskedése, kölcsönkönyv-
tára és zenemű-köcsönző intézete.

Feltűnő ujdonság!

DÉLICE**SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.**

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé más nem szivhat!

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 5-6 óra közt találkozhatsz a Forray-utca Nádasdy-palotájában levő **Zinner Vilmos** mű-órás és ékszerész kirakatánál.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosít, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

Hálás leszek

azon nemesszivű hölgynek ki, hogy a hivatalból el ne késsek megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet **Zinner Vilmos** mű-órás Forray-utcai kirakatába láttam.

851

Legolcsóbb üzemelő
malomok, mezőgazdasági gépek,
stb. részére.

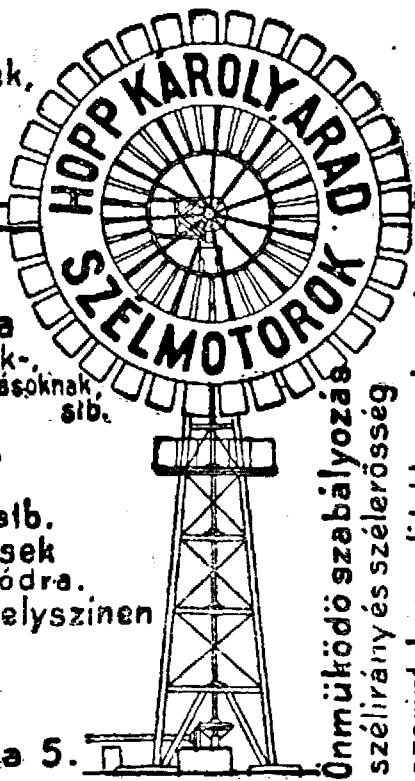
Kiszolgálás és javítás
kiván zárva.

Költségnélküli vizellátása
községek, gyártelepek, gazdaságok,
mezei lakások, villák, vasúti állomásoknak, stb.
Megönözése
kertek- és parkoknak.
Lecsapolása
tavak- és téglagyáraknak, stb.
Tervek és költségvetések
minden alkalmazási módra.
Tervezetek kivételre a helyszínen
felvételnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,

987 ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás
szélirány és szélerősség
szerint. Legszilárdabb szerkezet,
legmagasabb munkaképesség.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

**Földes-féle
Margit-Cremet,**

mely szírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak pártatlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

508

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

**Nagybuttyini
Országos Vásár**
mindenféle
állatfelhajtással
szeptember 16-án
lesz megtartva.
Előljáróság.

2129

2161—1907. szám.

Kisjenői előljáráságtól.

Árlejtési hirdetmény.

Az Aradvármegyébe kebelezett Kisjenő község által építendő közbiztonsági hid építési költségeire 5509 korona 31 fillér engedélyezve lévén a felsőbb hatóság által, ennél fogva ezen építkezés biztosítása tárgyában folyó évi szeptember hó 7-ik napján délelőtt 10 órakor Kisjenő község hivatalos helyiségében megtartandó árlejtésre vállalkozni óhajtók meghivatnak azzal, hogy a terv és költségvetés a község házában betekinthető és azokból tájékozás szerezhető.

Kisjenő, 1907. évi augusztus hó 31-én.

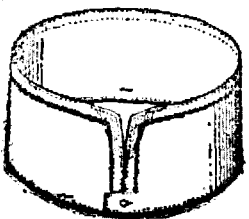
2134

Községi előljáróság.

Alapított
1860.**MÜNZI.**Állami távbeszélő
213.

Fehérnemű és kalap üzlete Arad.

A os. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója.

Katonai intézetekben,internátusokban, valamint privát házakban elhelyezett **diákok** részére a**legjobb fehérneműeket****legnagyobb választékban** tartom raktáron és legelőnyösebb árak mellett szerezhető be nálam.

Kirakataimban állandóan ujdonságok láthatók.

Állami tisztviselők szállítója.

482

APRÓ HIRDETESEK.**Kerestetik**

azonnali belépésre aradi családhoz intelligensebb kisaszony (esetleg német ajku) 3 gyermek mellé. Cím a kiadóhivatalban.

Állami tanító

polgári végzett leánya szerény feltételek mellett gyermekekhez vagy magános nőhöz ajánlkozik. Cím: Berkovits, Mezőkovácsháza. 2111

Kiadó lakás!

Hajó-utca 28. sz. házban egy kétszobás lakás 1-ső novemberre, esetleg 1-ső októberre olcsón kiadó. 2118

Villamos-szerelők

azonnal felvétetnek. Ajánlatok Hát-szegi Villamtelephez. 2114

Egy magányos házban

Lipót-utca 10/a. alatt két szoba, konyha, előszoba, veranda, vízvezeték, nagy kert november. 1-jére kiadó. Bővebbet özv. Gömör Józsefné szülőjében Kovaszinc 2109

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron: — **Kerpel Izsó** könyv- és papírkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Egy üveges segéd,

ki a képeretkezésben és üvegezési munkákban jártas ajánlatát kérem. Fischer Mór üveg, porcellán kereskedésében. Arad. 2132

Egy rövid zongora megvételre

kerestetik. A ánlátokat ár és cím megjelölésével a kiadóhivatal továbbítja.

Szép nagy leanderek

eladók. Darabja 10 kor. Ugyanott jó karban levő toló-kocsi is eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2125

Őszi szezon 1907.

a legújabb francia blouse album színes divat képekkel **INGUSZ I.** és **FIA** könyvkereskedésében kaphatók Arad, Weitzer János-utca. Arad- és temesmegyei telefon 517. 361

Egy iskolás leány

teljes ellátásra felvétetik magányos urnónél. Cím a kiadóban. 2126

Egy iparos család

tanulókat teljes ellátásra elfogad 40 koronáért. Cím Árpád-tér 3. szám. 2096

Temesmegyei Állás községben

42 kataszteri hold azonnal bérbeadó, esetleg örökáron szabad kézből eladó, lakóházzal, gazdasági épületekkel és nagy kerttel. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2180

Ponni-kocsi

teljesen új egy és két lóra eladó.

Cím megtudható a kiadóban. 2067

Zsup-szalma

10000 kéve eladó. Faragó Gyula bérgazdasága Arad-Gáj. Pósta: Arad-Gáj.

Gyakornok

kerestetik Seidner Rudi gabona cég Arad.

Hámory-gazdaság

ajánlja sajáttermésű remesfajú sárga és görög **DINNYÉIT.**

Kaphatók: 1980 Deák Ferenc-utca 3., az udvarban.

Aradon

egy elsőrangú és a város központján lévő

2077

női divatáru üzlet családi ügyek miatt eladó.

Megkeresések „Jó üzlet” jelige alatt Posterestante kéretnek. 10000 kor. tőke szükségeltetik.

Mesés szép lesz minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, keszttel és diszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor. és Ibolya hölgypor 1 korona 20 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól. A bevásárlásnál csakis **Hajós-féle aradi készítményeket** tessék kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél: 313

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Volték Kálmán, Berger Gyula gyógyszereszek áraknál és Volték és Weisz drogeriájában.

MUNK R. ÉS TÁRSA KARÁNSEBES.

Hordó-, parkett- és faárúgyár ajánlja készítményeit:

bükk- és tölgyfa-parketta

legjobb kivite ben, kartelen kívül,

fagyapot

szőlő- és gyümölcs csomagoláshoz,

állványok, szőlő- és gyümölcs eltartásához.

Különlegesség: 1948

téglaszáritó keretek

hornyolt és hódfarku téglák szárításához.

ISKOLAÖLTÖNYÖK

FIUK, GYERMEKEK ÉS LEÁNYKÁK részére
a legizlésesebb kivitelben és legolcsóbb árban

NEUMANN M.

• CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓNÁL •

ARAD. — Szabott árak!

2102

Csodásan és rögtön hat
lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szor

Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábakat, akkor kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan megszűnik a cipők, illetőleg a lábak undorító büze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 288

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferenc-utca.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legujabb divat szerint. Továbbá elvállalok, abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs** vagy **csizma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

586

Wolf János.

Az izraelita templom sarkán
nagy használt és új butor raktár.

Veszek

a legnagyobb árban uraságoktól használt férfi ruhákat, szőrme és utazóbundákat, továbbá használt háló és ebédlő, valamint konyha-butorokat, Wertheim cas-át, jég szekrényt, ló-zerszámot, nyergeket, fegyvereket, kis és nagy mérleget, bolti állványokat, ócska vasat, rezet, ólmot és mindenféle fémtárgyakat, régiségeket, akár mily kicsiny vagy legnagyobb mennyiségben.

Ezen felsorolt minden egyes tárgyak a legszebb kivitelben és a legolcsóbban minden nap megkaphatók.

Kívánatra házhoz, vagy vidékre levébeli meghívásra rögtön megyek.

Szabóság és kész férfi-ruha üzletem **Austalos Sándor-utca**, Gratner-féle házban, butor-raktáram **Árpád-tér 5. szám**, az izraelita templom sarkán.

Tisztelettel

700

Herzfeld Gyula.

Vászon és Chiffon maradékok ismét kaphatók!

Alapított
1840.

Őszi újdonságok
teljes választékban megérkeztek!

MOSÓ
flanelek és barchetek
legujabb mintákban.

Cérna-vászon gyári főraktár. Pamut-vásznak. Schroll-féle chiffonok még most is a régi olcsó árakhoz.

Sima angol Costüm kelmeék
rendkívüli nagy választékban.

Páratlan nagy választék fekete kelmeékben
a legfinomabb minőségig.

Rosenblüh H. és Társa
Aradon.

336

Vászon és Chiffon maradékok ismét kaphatók!